Tampereen yliopisto

Karla Viitala

NUORTEN NAISTEN RAHAPUHE JA RAHAPODCASTIEN KUUNTELU

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta
Pro gradu -tutkielma
Maaliskuu 2021

TIIVISTELMÄ

Karla Viitala: Nuorten naisten rahapuhe ja rahapodcastien kuuntelu
Pro gradu -tutkielma
Tampereen yliopisto
Viestinnän maisteriohjelma
maaliskuu 2021

Rahasta puhumista on lähes aina pidetty tabuna (Stanley & Einhorn 2007). Rahakeskustelut on myös mielletty erityisesti miesten keskusteluaiheeksi, ja naiset ovat perinteisten yhteiskunnallisten roolien ja rakenteiden vuoksi aiemmin puuttuneet rahakeskustelujen ytimestä (Ardener 1975). Julkisessa keskustelussa on kuitenkin erityisesti viime vuosien aikana esiintynyt viitteitä avoimemmasta rahapuhekulttuurista, ja esimerkiksi monipuolisesti rahaa käsittelevät rahapodcastit ovat nousseet suosioon muun muassa nuorten naisten keskuudessa.

Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, miten ja kenen kanssa nuoret naiset puhuvat rahasta, miten yksityisyyttä säädellään rahakeskusteluissa ja millainen yhteys rahapodcastien kuuntelemisella on rahasta puhumiseen. Tutkielma toteutettiin vuosien 2020 ja 2021 aikana laadullisena tutkimuksena, ja sitä varten haastateltiin yhteensä 12 nuorta 18–29-vuotiasta yhtä tai useampaa rahapodcastia kuuntelevaa naista. Tutkimusmenetelmänä käytettiin teemahaastattelua ja haastattelujen sisältö analysoitiin laadullisen sisällönanyysimenetelmän avulla.

Tutkielman tulosten mukaan nuoret naiset puhuvat rahasta avoimesti ja arkisesti läheisissä vuorovaikutussuhteissa. Haastateltavat myös arvostavat avointa rahasta puhumista ja pyrkivät siihen tietoisesti. Avoimuuden tasoon ja yksityisen tiedon jakamiseen näyttää vaikuttavan kuitenkin vuorovaikutussuhteen läheisyys ja luottamus sekä vuorovaikutussuhteen osapuolten elämäntilanteiden samankaltaisuus. Myös keskusteluaihe sekä keskustelupaikka näyttävät edistävän tai estävän keskustelun avoimuutta. Rahapodcastien kuunteleminen on lisännyt nuorten naisten tietoisuutta raha-asioista, kannustanut heitä avoimempaan rahapuheeseen sekä aktiivisempaan rooliin rahakeskusteluissa.

Tulosten perusteella voidaan todeta, että nuorten naisten keskuudessa raha ei ole enää selkeä tabu ja podcastien kaltaiset rahaan keskittyvät mediasisällöt edistävät avointa rahakeskustelua. Yksityisyyden säätelyä tapahtuu myös rahasta puhumisen yhteydessä, mutta rahasta halutaan puhua avoimesti ja siihen pyritään tietoisesti. Näin ollen suomalaisen rahapuhekulttuurin voidaan todeta mahdollisesti muuttuneen ainakin nuorten naisten keskuudessa. Rahasta puhumista Suomessa on kuitenkin tutkittu vähän, joten jatkossa olisi tarpeellista tutkia rahasta puhumista myös laajentaen tutkimuskohdetta sekä tutkittavien määrää.

Avainsanat: talousviestintä, rahapuhe, rahakeskustelu, podcastit, rahapodcastit, läheiset vuorovaikutussuhteet, interpersonaalinen viestintä, yksityisyyden hallinnan teoria, yksityisyyden säätely, puhekulttuuri

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO **5**

2 RAHASTA PUHUMINEN **7**

2.1 Rahakeskustelu aiemmassa tutkimuksessa **7**

2.2 Rahasta puhuminen naisten keskuudessa **8**

2.3 Yksityisyyden hallinnan teoria **10**

3 PODCAST MEDIASISÄLTÖNÄ **14**

3.1 Podcastin määritelmä **14**

3.2 Podcastien kuunteleminen **16**

3.3 Rahapodcastit **17**

3.4 Miksi podcasteja kuunnellaan? **19**

4 TUTKIMUSONGELMA JA -KYSYMYKSET **23**

5 TUTKIELMAN TOTEUTUS **25**

5.1 Tutkimusmenetelmä **25**

5.2 Aineiston keruu **26**

5.3 Aineiston analysointi **28**

5.4 Tutkimuksen eettiset kysymykset **29**

6 TULOKSET **31**

6.1 Nuoret naiset ja rahasta puhuminen **31**

6.1.1 Avoimuus rahakeskusteluissa 31

6.1.2 Rahakeskustelujen arkipäiväisyys 33

6.1.3 Rahasta puhuminen eri vuorovaikutussuhteissa 35

6.2 Yksityisyyden säätely rahakeskusteluissa **37**

6.2.1 Yksityisen tiedon jakaminen rahakeskusteluissa 37

6.2.2 Oman ja keskustelukumppanin maineen suojelu 38

6.2.3 Yksityisyyden säätely keskustelun paikan mukaan 40

6.3 Rahapodcastien yhteys rahasta puhumiseen **41**

6.3.1 Kannustavat ja opettavaiset rahapodcastit 41

6.3.2 Rahakeskustelujen osallistujat ja roolit 43

7 POHDINTA **45**
7.1 Tulosten tarkastelu **45**
7.1.1 Nuorten naisten rahakeskustelujen luonne 45
7.1.2 Yksityisyysrajojen hallinta rahakeskusteluissa 50
7.1.3 Rahakeskusteluihin kannustavat rahapodcastit 52
7.2 Tutkielman arviointi **55**
7.3 Jatkotutkimusehdotukset **59**
KIRJALLISUUS **63**
LIITTEET **69**

1 JOHDANTO

Raha liittyy jollain tavalla lähes jokaisen aikuisen ihmisen elämään. Rahaa tienataan, säästetään, kulutetaan ja mietitään päivittäin lukuisissa eri yhteyksissä. Rahasta puhuminen on perinteisesti ollut suomalaisessa keskustelukulttuurissa kuitenkin vähäistä ja monille ihmisille raha on vaikea keskusteluaihe. Keskustelukumppanilta ei ole kohteliasta kysyä raha-asioista eikä kahvipöytäkeskusteluissa ajauduta helposti raha-aiheisiin keskusteluihin. Raha-asioista puhumista on aiemmassa tutkimuksessa verrattu keskusteluaiheena seksin ja uskonnon kanssa rinnastettavaksi tabuksi (Stanley & Einhorn 2007), ja osa suomalaisista ihmisistä ei puhu omista raha-asioistaan koskaan kenenkään kanssa (S-pankin kyselytutkimus 2017). Kuitenkin nuoret vaikuttavat murtavan rahasta puhumisen tabumaisuutta keskustelemalla rahasta vanhempia sukupolvia avoimemmin (esim. Ylen artikkeli 2020a, Helsingin Sanomien artikkeli 2020). Myös julkinen rahakeskustelu näyttää sekä perinteisessä että sosiaalisessa mediassa viime vuosien aikana yleistyneen, ja ennen vain talousasiantuntijoiden aiheeksi mielletty keskustelu esimerkiksi säästämisestä ja sijoittamisesta on tullut tavallisillekin ihmisille tutuksi muun muassa rahapodcastien ilmaantumisen myötä.

Rahaan, säästämiseen, sijoittamiseen ja ylipäätään talouteen liittyvät podcastit ovat ilmaantuneet viime vuosien aikana suomalaiseen mediakenttään ja nousseet suosituksi podcast-genreksi. Myös podcastit ylipäätään ovat viime vuosina lisänneet selvästi suosiotaan Suomessa (Reuters Institute Digital News Raport 2019). Rahaan liittyvien podcastien suosiosta erityisesti naisten keskuudessa Suomessa kertoo se, että Suomen vuoden 2019 sijoitusteoksi valittiin naisten sijoittamiseen liittyvän Mimmit sijoittaa -podcastin tekijöiden perustama samanniminen yhteisö, joka perustuu sijoitus-podcastin ja sosiaalisen median tilin ympärille. Lisäksi vuoden sijoittajaksi valittiin rahaan liittyvää blogia ja rahapodcastia pitävä toimittaja, sijoittaja ja tietokirjailija Julia Thurén (Kauppalehti 2019). Palkittujen podcastien lisäksi raha-aiheisia podcasteja löytyy Suomesta kymmenittäin, puhumattakaan kansainvälisestä rahapodcast-tarjonnasta.

Naisia ei ole pidetty perinteisten sukupuoli- ja yhteiskuntaroolien vuoksi rahakeskustelujen aktiivisina osallistujina, vaan ennemminkin rahakeskusteluihin kuulumattomana ryhmänä (Ardener 1975). Onkin mielenkiintoista tutkia, miten rahapodcasteja kuuntelevat nuoret naiset puhuvat rahasta omissa vuorovaikutussuhteissaan ja miten rahapodcastien kuunteleminen yhteydessä rahasta puhumiseen. Tutkielman tarkoituksena on siis teemahaastattelujen avulla selvittää, miten ja kenen

kanssa nuoret naiset puhuvat rahasta, millaisilla tavoilla nuoret naiset säätelevät yksityisyyttään rahakeskusteluissa ja miten rahapodcastien kuunteleminen on yhteydessä nuorten naisten rahakeskusteluihin ja asenteisiin rahasta puhumista kohtaan. Aihetta lähestytään aiemman tutkimuskirjallisuuden näkökulmasta laadullisen tutkimuksen menetelmiä hyödyntäen. Tutkielman tarkoituksena on tuoda lisää tietoa suomalaisen keskustelukulttuurin ymmärtämiseen sekä ymmärtää paremmin nuorten naisten arkista talousviestintää. Tutkielma pyrkii myös selvittämään aiempien tutkimusten tueksi lisää, millaisia yhteyksiä mediasisällöillä, kuten tässä tapauksessa podcasteilla, voi olla ihmisten viestintäkäyttäytymiseen.

Aihetta on tärkeää tutkia erityisesti siksi, että aiempi tutkimus naisten rahapuheeseen liittyen on vanhentunutta (esim. Ardener 1975) ja viime vuosikymmenien aikana esimerkiksi naisten asema työelämässä ja siten taloudellisina toimijoina on muuttunut. Arkiseen talousviestintään liittyvä tutkimus maailmalla on keskittynyt hyvin vahvasti aina tiettyjen vuorovaikutussuhteiden tutkimiseen (esim. Romo & Vangelisti 2014, Koochel 2020), eikä laajempaa tietoa juuri nuorten tavoista puhua rahasta tiettävästi Suomessa ole tutkittu. Lisäksi aihe on erittäin ajankohtainen, sillä tutkielman kirjoittamisen hetkellä Suomessa erityisesti nuorten keskuudessa vallitsee säästämisen ja sijoittamisen trendi, sekä rahateema on hyvin pinnalla ja esillä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja uutismedioissa (esim. Yle 2020b, Yle 2021). Huomioitavaa on myös, että tutkielma toteutettiin pääosin vuonna 2020, jolloin koronaviruspandemia vaikutti monen ihmisen talouteen, joten juurikin koronavuonna toteutettu tutkimus rahasta puhumisesta saattaa erityisesti tulevaisuudessa luettuna olla hyvinkin mielenkiintoinen.

Viestinnän näkökulmasta on merkityksellistä selvittää, millaisena keskusteluaiheena raha näyttäytyy nykypäivänä nuorten naisten keskuudessa ja onko rahalla enää suomalaisten nuorten keskuudessa tabumaisia piirteitä. Ymmärtämällä paremmin nuorten naisten tapoja puhua rahasta, ymmärretään paremmin myös suomalaista puhekulttuuria. Petty ja Cacioppo (1986) on todennut, että ihmisten asenteet ovat yhdessä heidän viestintäkäyttäytymiseensä ja myös pysyviin käyttäytymismalleihin (Oschatz & Marker 2020). Joten se miten nuoret naiset puhuvat rahasta ja asennoituvat rahasta puhumiseen, voi auttaa ymmärtämään laajemminkin nyky-yhteiskuntaa esimerkiksi työ- tai talouselämän näkökulmasta.

2 RAHASTA PUHUMINEN

2.1 Rahakeskustelu aiemmassa tutkimuksessa

Raha koskettaa jollain tavalla jokaisen ihmisen elämää, mutta rahasta puhutaan hyvin eri tavoilla eri ihmisten ja ihmisryhmien keskuudessa. Yleiskäsityksen mukaan rahasta puhuminen lasketaan edelleen tabuksi (esim. Romo 2015). Rahapuheen tabumaisuutta voidaankin pitää yhtenä syynä sille, miksi rahasta puhumista on tutkittu monilla eri tieteenaloilla. Rahapuhe ja rahapuheen tabumaisuus kiinnostivat tutkijoita jo 1990-luvulla, jolloin Trachtman (1999) totesikin, että rahasta puhumisen vältteleminen on vakava psykologinen ongelma, joka estää ihmisiä tasapainottamasta taloudellisia tarpeita muiden tarpeiden tasalle. Rahasta puhumisen vaikeus ja vältteleminen voivat myös muun muassa edistää sosiaalista jakautumista ja taipumusta luoda perättömiä illuusioita muista ihmisistä.

Stanley ja Einhorn (2007) kuvaavat rahan tabumaisuutta vertaamalla tabua seksin ja uskonnon kanssa yhtä araksi ja jopa epäkohteliaana pidetyksi puheenaiheeksi. Heidän mukaansa raha on kuitenkin niin yleinen asia, että se on läsnä joka päivä aikuisen ihmisen elämässä esimerkiksi kuluttamisen, säästämisen, ajattelun tai puheen tasolla. Rahasta puhumisen tabumaisuutta on havaittu vielä 2010-luvun tutkimuksissa, vaikkakaan pelkästään yhtä sukupuolta tutkivaa rahapuhetutkimusta ei tiettävästi ole viime vuosina tehty. Alsemgeest (2016) tutki etelä-afrikkalaisia talousalan opiskelijoita ja huomasi, että edes alan opiskelijat eivät tunne rahasta puhumista luontevaksi eivätkä he siitä myöskään puhu, vaikka arvottavat rahasta puhumisen tärkeäksi asiaksi. Tutkimuksen mukaan myös avoin rahapuhe ja uusien rahasta puhumisen tapojen syntyminen olisi erittäin tärkeää, ja sillä saattaisi olla vaikutuksia muun muassa yksilöiden taloudellisten tilanteiden paranemiseen.

Rahasta puhumista on tutkittu paljon perheiden ja parisuhteiden kontekstissa. Vaikka vanhempien ja perheen on todettu olevan merkittävin esimerkki ja opettaja lapsille talousasioissa, ei rahasta silti haluta puhua avoimesti lapsille (Alsemgeest 2014, 517). Myös esimerkiksi Romon (2011) mukaan Yhdysvalloissa 39 prosenttia vanhemmista puhuisi lapsilleen mieluummin huumeista ja alkoholista kuin rahasta ja 11 prosenttia tutkimukseen osallistuneista vanhemmista ei koskaan kertoisi lapsille perheen tuloista. Romon (2015) mukaan parisuhteissa rahasta puhutaan enemmän kuin muissa vuorovaikutussuhteissa, mutta hyvin erilaisilla tasoilla. Parisuhteissa rahakeskusteluille tyypillistä

on vähentää talouteen liittyvää epävarmuutta yhdessä kumppanin kanssa rahakeskustelujen kautta. Romon (2015) tutkimustulosten mukaan huomattavaa on kuitenkin se, että tieto taloudesta ja talousasioista sekä taipumus strategiseen viestintään ja yhteisölliseen selviytymiseen (*communal coping*) edistävät parisuhteissa epävarmuutta vähentävää keskustelua raha-asioista. Lisäksi Boyle (2012) on tutkinut parisuhteiden kontekstissa sitä, miten rahan koettu omistajuus, yhteinen vai yksilöllinen, vaikuttaa avioliitossa elävien ihmissuhteisiin. Tutkimuksessa havaittiin, että mikäli avioliiton osapuolet kokevat rahan omistajuuden yksilöllisen omistamisen sijaan yhteiseksi, tapahtuu parisuhteessa vähemmän myöskin negatiivissävytteistä viestintää suhteen osapuolten välillä. Aiemmassa tutkimuksessa on myös todettu, että rahaa voidaan pitää yhtenä yleisimmistä syistä esimerkiksi parisuhteen konfliktitilanteille (Stanley & Einhorn 2007).

Reutnerin ja Greifenederin (2018) mukaan myös rahan ajattelulla on vaikutusta ihmisten viestintäkäyttäytymiseen erilaisissa tilanteissa. Tutkimuksen mukaan tietoisuus raha-asioista saattaa edistää raha-asioista keskustelemista, mutta samalla aktiivinen raha-asioiden ajattelu voi myös vaikuttaa negatiivisesti raha-asioista keskustelemiseen. Rahasta puhumista on tutkittu verrattain paljon perheiden ja parisuhteiden kontekstissa, mutta muissa läheisissä ihmissuhteissa kuten esimerkiksi ystävyyssuhteissa, rahapuheeseen liittyvää tutkimusta ei ole tehty tiettävästi. Ystävyyssuhteet kuitenkin eroavat selkeästi muista läheisistä vuorovaikutussuhteista muun muassa suhteen vapaaehtoisuuden ja itse määrittelemän intiimiyden sekä suhteen sääntöjen näkökulmasta (Wiseman 1986, 191). On mielenkiintoista tutkia, millaisissa vuorovaikutussuhteissa juuri nuoret naiset keskustelevat raha-asioista ja millaisia piirteitä heidän rahakeskusteluissaan ilmenee. Kaiken kaikkiaan rahasta puhumisesta tarvitaan tuoretta tutkimustietoa eri kohderyhmistä, mutta erityisesti nuoret naiset ovat mielenkiintoinen tutkimuskohde, sillä nuorten naisten ei perinteisesti ole ajateltu olevan aktiivisia rahasta puhujia tai kuuluvan rahakeskustelujen keskiöön.

2.2 Rahasta puhuminen naisten keskuudessa

Vaikka EU:n tasa-arvoindeksin (2016) mukaan sukupuolten välisten erojen kaventuminen ansioissa ja tuloissa on ollut huomattavan hidasta, on naisten ja miesten välinen tasa-arvo raha-asioissa kuitenkin kasvanut aiemmista vuosista. Ardenerin (1975) mukaan aiemmin yhteiskunnassa naiset eivät ole ottaneet miesten kanssa yhtä merkittävää roolia rahakeskusteluissa. Naisten on erityisesti perinteisten yhteiskuntarakenteiden perusteella ajateltu olevan perheessä se osapuoli, jonka tulee sosiaalisten odotusten vuoksi asettaa perhevelvoitteet oman uran tai omien tulojen edelle ja jotka

myös miehiin verrattuna ennemmin taipuvat näin tekemään (Dickinson 1996; Gimenez 1999). Koska naiset eivät aiemmin patriarkaalisten yhteiskuntarakenteiden vuoksi ole ottaneet perheissä johtavaa roolia talouden ylläpitäjänä, ovat naiset myös puuttuneet rahakeskustelujen ytimestä ja siten muodostaneet hiljaisen ryhmän (*muted group*) rahakeskusteluissa läpi kulttuurien ja aikakausien (Ardener 1975).

Eeling ja Robin (2008) havainnollistavat naisten puuttumista rahakeskustelujen ytimestä termillä narratiivinen välttäminen (*narrative avoidance*), jolla viitataan siihen, että rahakeskusteluihin osallistumisen välttäminen on ollut naisille normien mukaista. Narratiivista välttämistä voi tapahtua monesta syystä. Yksi yleinen syy on se, ettei kertojalla ole narratiivia eli ei ole mitään kerrottavaa. Rahakeskusteluissa narratiivinen välttäminen voi johtua siis esimerkiksi siitä, ettei kertojalla ole taloudellista tietoa tai osaamista tai omia tuloja. Toinen yleinen syy narratiiviseen välttämiseen on, että asiasta puhuminen tai keskusteluun osallistuminen on jollain tavalla vaikeaa, keskustelu herättää henkilössä epämiellyttäviä tunteita ja keskustelun välttämisellä halutaan suojella itseä. Rahakeskusteluissa kertoja voi siis esimerkiksi haluta välttää liiallisen yksityisen tiedon jakamista tai välttää keskustelua, sillä se herättää henkilössä epämiellyttäviä tunteita.

Johnson (2000) puolestaan on tutkinut mikrotason raha-asioiden hoitamiseen liittyviä sukupuolen aiheuttamia ongelmia erityisesti naissukupuolen näkökulmasta. Hän on erotellut taloudellisia, sosiokulttuurisia ja poliittisia haasteita, joita naiset kohtaavat suhteessa omia raha-asioita hallinnoidessaan. Eräs havaittu haaste on yleinen yhteiskunnallinen ajattelumalli, joka korostaa miessukupuolen edustajia rahan tai lainojen hallinnoijina. Haasteissa nostetaan esiin myös sosiaalisten normien luoma asetelma siitä, että miehet tekevät työt ja naiset hoitavat kotia, vaikka naiset kävisivätkin yhtä lailla töissä. Tällainen ajattelutapa johtaa Johnsonin (2000) mukaan stereotyyppisten nais- ja miesroolien ylläpitämiseen. Vaikka haasteita on eroteltu mikrotason raha-asioiden hoitamiseen liittyvää tutkimusta varten, voivat niistä monet pitää paikkansa, kun mietitään yleisesti yhteiskunnassa miesten ja naisten asemaa kotitalouksissa tänä päivänä.

Yksi syy sille, miksi rahasta puhuminen ja rahakeskustelut mielletään yleensä miehille kuuluvaksi asiaksi, on talousviestinnän sukupuolittunut representaatio eli eri sukupuolten esittäminen erilaisista näkökulmista muun muassa mediassa ja jopa tieteellisissä artikkeleissa. Leen ja Raeschin (2019, 339–343) mukaan talousviestintää koskevissa fiktiivisissä ja faktapohjaisissa mediasisällöissä naiset on jätetty joko kokonaan huomioimatta tai naiset esitetään rahakeskusteluihin kuulumattomana ryhmänä. Artikkelissa asiaa painotetaan tuomalla esimerkiksi vuoden 2008 talouskriisi ja sitä

seuranneet artikkelit. Talouskriisin jälkeen julkaistuja artikkeleja tarkasteltaessa huomattiin, että viidessä tieteellisestä viestintäalan julkaisussa vain yhdessä 49 artikkelista huomioitiin naiset ja naisnäkökulma talouskriisin yhteydessä. Lisäksi artikkelin mukaan esimerkiksi talousaiheisissa Hollywood-elokuvissa naiset on esitetty ennemmin seksikkäinä sihteereinä kuin merkittävinä rahakeskusteluiden osallistujina. Tällaisten sukupuolittuneiden roolien ylläpitäminen mediassa ja muualla ylläpitää mielikuvaa siitä, etteivät naiset kuulu rahakeskusteluihin.

Rahasta puhumista kuitenkin tietysti tapahtuu myös naisten keskuudessa, mutta aihetta on tutkittu hyvin vähän. Esimerkiksi Moor ja Kanji (2019) huomasivat tutkimuksessaan, että Iso-Britannian suurimmalla vanhemmille suunnatulla verkkokeskustelualustalla naiset keskustelevat paljonkin rahaan ja talouteen liittyvistä asioista, tosin yleensä anonyyminä nimimerkkiä käyttäen. Naisten rahapuhe on viime aikoina nostanut päätään myös julkisessa keskustelussa, ja esimerkiksi marraskuussa 2021 Wall Street Journalissa (Dagher 2021) kirjoitettiin koronapandemian aiheuttamien taloudellisten kriisien herättäneen naiset puhumaan rahasta. Naiset ovat myös Suomen kontekstissa tämän tutkielman kirjoittajan omien huomioiden mukaan ottaneet isompaa roolia julkisissa rahakeskusteluissa, mistä kertoo esimerkiksi nuorten naisten sijoutustrendi (Ylen artikkeli 2020b) naisten juontamien rahapodcastien yleistyminen ja suosio sekä rahateeman ympärille perustuvat suositut sosiaalisen median tilit. Koska monissa maissa naisilla ei ole enää huono taloudellinen tilanne ja asema, olisi tärkeää tutkia, miten naisten taloudellisen aseman paraneminen näkyy rahakeskusteluissa ja miten naiset ja erityisesti nuoret naiset ylipäätään puhuvat rahasta.

2.3 Yksityisyyden hallinnan teoria

Koska rahasta puhuminen on monille ihmisille vaikeaa eikä rahasta ole tapana avoimesti puhua, voidaan rahaa pitää ihmisten yksityisenä tietona. Yksityisyyden hallinnan teoria (*Communication Privacy Management Theory*) keskittyy siihen, miten ihmiset hallinnoivat yksityisyyttään ja yksityisen tiedon jakamista. Teorian mukaan ihmisillä on lähtökohtaisesti tarve lähentyä toisiaan, mutta myös tarve omaan yksityisyyteen ja autonomiaan. Ihmiset asettavat rajoja tiettyjen tietojen jakamiselle viestinnällisissä prosesseissa. Teorian mukaan jokainen ihminen laskelmoi sisäisesti sitä, mitä yksityistä tietoa haluaa jakaa ja kenelle. (Petronio 2002, 2–3.)

Petronion (2002) mukaan yksityisen tiedon jakaminen luo vuorovaikutukseen rooleja, kuten tiedon jakajan ja tiedon kanssaomistajan roolit. Yksityisyysrajojen heikko hallinta voi aiheuttaa

turbulenssia ja jopa vaarantaa kyseisen vuorovaikutussuhteen ja rajojen rikkominen vaatii aina korjausliikkeitä. Teoriassa on viisi perusperiaatetta. Ensimmäiseksi teoria keskittyy yksityiseen tietoon. Toiseksi teoria käyttää rajametaforaa kuvaamaan yksityisen tiedon ja julkisten suhteiden rajaamista. Kolmanneksi ihmiset uskovat, että tieto omistetaan yksin tai yhdessä muiden kanssa. Tämän vuoksi tiedon jakamisen rajoja halutaan kontrolloida, sillä yksityisen tiedon jakaminen voi aiheuttaa haavoittuvaisuuden tunnetta. Neljänneksi yksityisen tiedon jakamiseen liittyvien rajojen hallinta edellyttää sääntöjä ja niiden hallintaa, jota tehdään vuorovaikutuksessa. Viidenneksi yksityisyys ja tiedon jakaminen ovat luonteeltaan dialektisia prosesseja. Teoriassa on siis yksinkertaistettuna kyse siitä, että ihmisillä on tarve hallita yksityisyyttään ja yksityisen ja julkisen tiedon rajoja, jotta eivät joutuisi tuntemaan haavoittuvuutta.

Yksityisyyden hallinnan teoriaa on tutkittu monissa eri konteksteissa ja laajemmissa teemoissa, kuten esimerkiksi perheviestinnän, sosiaalisen median, terveyden ja erilaisiin vuorovaikutussuhteisiin liittyvien ongelmien konteksteissa (Petronio 2013). Lisäksi teoriaa on hyödynnetty tutkittaessa esimerkiksi HIV-positiivisuudesta kumppanille kertomisen yhteydessä (Xiao ym. 2015). Suomalaisessa kontekstissa yksityisyyden hallinnan teoriaa on hyödynnetty viime vuosien aikana esimerkiksi tutkittaessa naisten seksuaaliviestintää ja haasteita seksuaaliviestinnässä (Ruonala & Herkama 2015) sekä virtuaalitiimien teknologiavälitteistä vuorovaikutusta (Laitinen 2020).

Kuitenkaan rahasta puhumiseen tai laajemmin talousviestintään (*financial communication*) liittyvässä tutkimuksessa teoriaa ei ole tarpeeksi hyödynnetty ja sen saralla on paljon tutkittavaa (Koochel 2020, 78). Koochel (2020) halusi hyödyntää teoriaa tutkiessaan talousviestintään liittyvää yksityisen tiedon hallintaa ja taloudellista sosialisoitumista (*financial socialization*) parisuhteiden kontekstissa. Tutkimuksen mukaan parisuhteissa rahaan ja talouteen liittyvää yksityistä tietoa jaettaessa on tärkeää luoda yksityisen tiedon jakamiseen liittyviä rajoja ja sääntöjä esimerkiksi sille, missä ja millaisissa tilanteissa rahasta keskustellaan. Rahaan ja rahasta puhumiseen liittyvät arvot, tavat ja säännöt ovat ihmisillä syvälle iskostettuja ja tavat käsitellä rahaa ja puhua rahasta juontavat juurensa usein lapsuudesta. Mikäli yhteisiä sääntöjä tai rajoja rahasta puhumiselle ei tehdä tai noudateta, ilmaantuu parisuhteen osapuolten välille mitä todennäköisemmin rajojen hallintaan liittyvää turbulenssia, joka vaikuttaa koko vuorovaikutussuhteeseen ja sen muihin osa-alueisiin, kuten esimerkiksi luottamukseen. Kun parisuhteen osapuolet pitävät yhteisesti vuorovaikutuksessa huolta yksityisen tiedon rajojen hallinnasta, luovat ja ylläpitävät he kaksisuuntaista luottamusta.

Lisäksi yksityisyyden hallinnan teoriaa on hyödynnetty rahasta puhumiseen liittyvässä tutkimuksessa tarkasteltaessa taloudellisen tiedon jakamista vanhempien ja lasten välillä (Romo & Vangelisti 2014). Tutkimuksessa havaittiin, että rahaan liittyvän tiedon jakamisessa tapahtuu hyvin paljon yksityisyyden hallintaa vanhempien ja lasten välillä. Tutkimuksessa lapset myös osasivat nimetä konkreettisia rahaan liittyviä teemoja tai puheenaiheita, joista vanhemmat voivat heille puhua tai joista he eivät selkeästi halua heille puhua. Tutkimuksen mukaan vanhemmat puhuvat lapsille selvästi eniten yleistasoisesti sosiaaliseen talouskasvatukseen liittyvistä aiheista, kuten säästämisestä, tienaamisesta ja kuluttamisesta. Aihe, josta selvästi vähiten lasten mukaan vanhemmat halusivat puhua, oli perheen tulot, mikä ei ollut yllättävää, sillä aihe on aiemmassakin tutkimuksessa todettu tabuksi (Romo 2011).

Yleisesti on totuttu ajattelemaan, ettei rahakeskustelu kuulu naisille. Kuitenkin naisten taloudellinen asema on viime vuosikymmenien aikana parantunut (EU:n tasa-arvoindeksi 2016) ja naiset voivat nykypäivänä esimerkiksi rakentaa uraa samalla tavalla kuin miehetkin. Näin ollen myös naisten rahapuhekulttuurissa on todennäköisesti tapahtunut muutosta, jota on syytä tutkia talousviestinnän ja rahapuhekulttuurin ymmärtämisen lisäämiseksi. Aiempien talousviestintään liittyvien tutkimustulosten perusteella voidaan olettaa, että myös naisten rahasta puhumisessa tapahtuu yksityisyyden säätelyä. Koochelin (2020) tutkimus todisti, että erityisesti parisuhteissa rahakeskusteluissa yksityisyyttä säädellään hyvin tietoisesti. Koska kaikilla ihmisillä on tarve omaan yksityisyyteen (Petronio 2002) ja raha mielletään yleisesti hyvin yksityiseksi puheenaiheeksi (esim. Romo 2015), on mielenkiintoista ja tarpeellista saada lisää tietoa rahasta puhumisesta Suomessa.

Aihetta ei ole tiettävästi tutkittu suomalaisessa tutkimuksessa yksityisyyden hallinnan teoriaa hyödyntäen. Siksi tutkielma nuorten naisten rahasta puhumisesta ja rahapodcastien yhteydestä rahasta puhumiseen tuo merkittävää uutta tietoa yksityisyyden hallinnan teoriaan liittyen erityisesti suomalaiseen tutkimukseen. Muun muassa Koochelin (2020, 82) mukaan yksityisyyden tiedon hallinnan teoria soveltuu hyvin tutkimaan rahaan liittyvää viestintää ja yksityisen tiedon jakamista ja sen avulla voidaan syvemmin ymmärtää muun muassa läheisissä vuorovaikutussuhteissa ilmaantuvia konflikteja. Tässä tutkielmassa on tarkoitus tulkita tuloksia yksityisyyden tiedon hallinnan teoriaa hyödyntäen, ja teoria toimii tutkielman taustalla teoriapohjana, muttei kuitenkaan tutkielmaa tai sen tulosten tarkastelua rajoittavana tekijänä. On mielenkiintoista tutkia, millaisissa vuorovaikutussuhteissa nuoret naiset puhuvat rahasta, millaisilla keinoilla heidän

rahakeskusteluissaan säädellään yksityisyyttä ja erityisesti miten viime vuosien aikana suureen suosioon nousseet rahapodcastit ja niiden kuunteleminen on yhteydessä rahasta puhumiseen.

3 PODCAST MEDIASISÄLTÖNÄ

3.1 Podcastin määritelmä

Podcasteilla tarkoitetaan arkikielessä verkossa jaettavia kuunneltavia äänitteitä erilaisista aiheista. Podcastien tieteellinen määrittely on vaikeaa, sillä podcastille ei ole yksiselitteistä määritelmää. Vaikka arkikielessä podcast-termi viittaa ennemmin pelkästään kuunneltavaan sisältöön, on termillä aiemmin viitattu myös tietokoneelle ladattaviin audio- tai audiovisuaalisiin sisältöihin, kuten videosisältöihin (Mou & Lin 2015, 475). Podcastit saivat alkunsa mediasisältönä 2000-luvun alkupuolella ja niitä voidaan pitää syynä MP3-soittimien menekin vähentymiseen sekä siitä seuranneen uuden ”itsepalveluäänitteiden” evoluution ilmentymänä (Markman & Sawyer 2014, 20). Joidenkin lähteiden mukaan podcast-termi on syntynyt termien ”broadcast” (lähettää; lähetys) ja ”iPod” (suosittu Apple-merkkinen MP3-soitin) yhdistelmästä (Haygood 2007, 519). Termien yhdistämisellä viitattaneen siihen, että ennen tämän päivän kehittynyttä sosiaalisen median ja internetin ympäristöä ääni- ja videosisältöjä ladattiin omille laitteille myöhemmin katsottavaksi tai kuunneltavaksi.

Madden (2006, 1) määrittelee podcastin digitaaliseksi radio-ohjelman tai muun samankaltaisen sisällön äänitykseksi, joka on julkaistu internetissä ja on kaikkien ladattavissa henkilökohtaiselle (kuuntelu)laitteelle (Mou & Lin 2015, 475). Maddenin määritelmä on kuvaava, mutta koska se on yli 15 vuoden takaa, on mediaympäristö ymmärrettävästi tuosta ajasta kehittynyt ja siksi kuvaus on nykyaikana puutteellinen. Suurin mediaympäristön kehittymisen aiheuttama muutos lienee se, että enää podcasteja ei ole tarvetta ladata omalle laitteelle, vaan ne ovat helposti kuunneltavissa erilaisissa audiosisältöpalveluissa.

Haygoodin (2007, 518–519) mukaan podcastien ominaispiirteisiin kuuluu vahvasti aika- ja paikkasidonnaisuuksien poistuminen. On kuuntelijan itsensä päätettävissä, koska ja missä haluaa podcast-sisältöjä kuunnella. Lisäksi podcasteille ominaista on kuuntelijan valta valita omat mediasisällöt kiinnostusten kohteiden mukaan. Podcastit eroavatkin perinteisen median sisällöistä samalla tavalla kuin esimerkiksi sosiaalisen median sisällöt – kuka tahansa voi tuottaa niitä ja keskeinen ero podcastien ja perinteisen median välillä on kuluttajien kontrolli sisältöjen valinnassa.

Podcasteja on hyödynnetty laajasti eri tarkoituksissa. Podcasteja voidaan käyttää muun muassa pedagogisena työkaluna opetuksessa, mainoskanavana, uutislähteinä ja jopa laihduttamisen aputyökaluna terveellisen käyttäytymisen puolestapuhujana (Mou & Lin 2015, Haygood 2007). Lisäksi lukuisat uutismediat hyödyntävät podcasteja ja erilaisilla erilaisilla tavoilla uutisista kertovia podcasteja on luotu ympäri maailmaa (Newman & Gallo 2019, 13).

Podcastien tekijöitä eli niissä puhuvia henkilöitä kutsutaan englanniksi termillä ”podcasters” (Markman & Sawyer 2014). Suomessa termistä ja podcastien pitäjistä on esiintynyt monia erilaisia käännöksiä, kuten podcastaajat, podcasterit ja podcast-juontajat. Tämän tutkielman tulosten kannalta ei ole merkittävää, millä nimellä podcastien tekijöitä kutsutaan, mutta koska podcast-termiä käytetään vakiintuneesti sellaisenaan Suomessa, voidaan tässä tutkielmassa käyttää samalla logiikalla podcastien pitäjistä termiä ”podcasterit”.

Samoin kuin sosiaalisessa mediassa kuka tahansa voi olla sisällön tuottaja, myös podcasteriksi voi ryhtyä kuka tahansa äänityslaitteen tai -sovelluksen ja internet-yhteyden omaava henkilö. Podcastereihin keskittyneiden tutkimusten mukaan podcast-kenttää dominoi kuitenkin kouluttautuneet miehet. Tutkimuksissa on eroteltu podcastien tekemisen motivaatioiksi teknologiaan, sisältöihin, talouteen ja henkilökohtaisiin tavoitteisiin liittyviä motiiveja. Muun muassa halu ”tehdä radiota”, halu kehittää teknologisia taitoja, halu tuottaa sisältöä niche-yleisölle, halu kasvattaa suosiota tai brändätä itseä sekä halu rikastua ovat syitä podcastin aloittamiselle. (Markman & Sawyer 2014, Markman 2012).

Vaikka podcastit ovat nousseet nykypäivänä koko maailmassa yhdeksi merkittäväksi mediamuodoksi esimerkiksi sosiaalisen median rinnalle, on niihin liittyvää tutkimusta Suomen kontekstissa tehty hyvin vähän. Etenkään podcasteja ja rahapuhekulttuuria yhdistävää tutkimusta ei tiettävästi ole Suomessa tehty, ja podcasteihin keskittyvä tutkimus on selvästi osittain vanhentunutta. Nuorten naisten rahasta puhumista ja rahapodcastien kuuntelemista yhdistävä tutkielma tuo siis lisää tarpeellista ja ennen kaikkea nykyaikaista tietoa suomalaisesta podcast-kulttuurista, sekä laajemmin myös podcastien kuuntelemisen ymmärtämisestä sekä mahdollisista yhteyksistä kuuntelijoiden asenteisiin tai viestintäkäyttäytymiseen.

3.2 Podcastien kuunteleminen

Suomen väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttöön keskittyvän tutkimuksen (SVT 2020) mukaan 58 prosenttia 16–24-vuotiaista ja 56 prosenttia 25–34-vuotiaista suomalaisista kuuntelee podcasteja. Tutkimuksen mukaan podcasteja kuunnellaan eniten opiskelijoiden keskuudessa ja koulutusasteittain vertailtuna podcasteja kuuntelee eniten korkeakoulutetut. Myös Innowisen sosiaalisen median tilasto- ja trendikatsauksen (2020) mukaan podcastien kuuntelu on yleisintä 15–35-vuotiailla suomalaisilla. Nuoret miehet ovat kaikkein aktiivisimpia podcastien kuuntelijoita, mutta ero nuoriin naisiin on pieni (Uutismedia verkossa 2019). Tanskalaisen audiosisältöjen käyttöön keskittyvän tutkimuksen (Audience Project Insights 2020) mukaan podcastien suosio on nousussa lukuisissa maissa, ja podcastien kuunteleminen Suomessa on noussut selvästi vuosien 2019 ja 2020 välissä. On siis selvää, podcastien kuunteleminen on tänä päivänä yleistä ja suosittua erityisesti nuorten ihmisten keskuudessa ja podcasteja kuunnellaan yhä enemmän eri tilanteissa. Podcasteja voidaan siis pitää merkittävinä nuorten kuluttamina mediasisältöinä.

Suomessa podcasteja kuunnellaan eniten kotona muun toiminnan, kuten kotitöiden yhteydessä, ja toiseksi eniten liikkuessa paikasta toiseen esimerkiksi julkisella tai yksityisellä kulkuneuvolla tai pyörällä (Uutismedia verkossa 2019). Newmanin ym. (2020, 25–26) mukaan koronaviruspandemian puhkeamisen ja maailmanlaajuisesti etäopiskeluun ja -työskentelyyn siirtymisen myötä podcastien kuuntelemisessa näkyi selkeää hetkellistä laskua. Kuuntelumäärien lasku kertoo siitä, kuinka olennaiseksi osaksi podcastit ovat tulleet ihmisten työ- tai koulumatkoille sekä muihin kodin ulkopuolisiin aktiviteetteihin liittyen. Kun ihmiset eivät enää matkustaneet töihin tai muihin aktiviteetteihin, ei myöskään podcasteja kuunneltu yhtä paljon. Kuitenkin samassa tutkimuksessa huomattiin, että kokonaiskuvassa podcastien kuunteleminen nousi vuonna 2020, eli samana vuonna kuin koronapandemian puhkesi, ja podcasteja kuunneltiin selvästi enemmän vuonna 2020 vuoteen 2019 verrattuna. Näin ollen podcastit eivät liity pelkästään paikasta toiseen liikkumiseen, vaan niitä kuunnellaan yhä paljon arkisten toimintojen yhteydessä.

Podcasteja voi kuunnella lukuisista eri podcast-palveluista ja -sovelluksista kuten esimerkiksi Spotifysta, Applen omasta Podcast-sovelluksesta, Podtailista, SoundCloudista ja Suplasta. Eniten podcasteja kuunnellaan kuulokkeilla älypuhelimen kautta (Newman ym. 2020, 26). Yhden tilastokatsauksen mukaan suomalaiset kuuntelevat audiosisältöjä eniten ruotsalaisella Spotify-sovelluksella (AudienceProject Insights 2019). Spotify on maailmanlaajuisesti suosittu sovellus podcastien kuuntelemiseen, ja vuonna 2020 muun muassa Iso-Britanniassa, Ruotsissa,

Yhdysvalloissa ja Australiassa Spotify oli yleisimmin käytetty sovellus podcastien kuuntelemiseen (Newman ym. 2020, 26).

Niin kuin muissakin mediasisällöissä, myös podcastien yhteydessä voidaan puhua eri podcast-genreistä. Newmanin ym. (2020, 26) mukaan maailmanlaajuisesti 18–24-vuotiaita kiinnostaa podcasteissa eniten *lifestyle*- ja *true crime* -genret sekä julkisuuden henkilöihin liittyvät podcastit. Nuoret milleniaalit eli 25–34-vuotiaat puolestaan kuuntelevat eniten uutispodcasteja sekä erilaisia asiantuntijapodcasteja esimerkiksi terveyteen, teknologiaan tai liiketoimintaan liittyen. Myös suomalaisia podcastien kuuntelijoita kiinnostaa elämäntyyliin liittyviä podcasteja enemmän erityisaiheisiin liittyvät podcastit, kuten tieteeseen ja tekniikkaan, liiketoimintaan tai mediaan liittyvät podcastit (Uutismedia verkossa 2019). Tässä tutkielmassa keskiössä olevat rahapodcastit voidaan sijoittaa asiantuntijapodcastien ja erityisaiheisiin liittyviin genreihin. Näiden genrejen suosio nuorten aikuisten ikäryhmässä näkyy mahdollisesti myös nuorten asenteissa ja käyttäytymisessä. Mediasisältöjen kuluttamisella onkin tutkittu olevan yhteyksiä ihmisten viestintäkäyttäytymiseen (Katz ym. 1973), joten onkin mielenkiintoista tutkia, miten rahapodcasteja kuuntelevat nuoret naiset puhuvat rahasta arjessaan ja miten rahapodcastien kuunteleminen näkyy heidän viestintäkäyttäytymisessä.

3.3 Rahapodcastit

Rahaan liittyviksi podcasteiksi tässä tutkielmassa lasketaan rahaa pääteemanaan käsittelevät podcastit. Rahapodcasteissa voidaan keskittyä rahateeman sisällä esimerkiksi talouteen, sijoittamiseen, lainoihin, omistamiseen tai säästämiseen. Rahapodcastit ovat kasvattaneet suosiotaan Suomessa viime vuosien aikana. Esimerkiksi maaliskuussa 2021 Suomen Spotifyn 20 suosituimman podcastin listalla oli kaksi rahapodcastia (Spotify 2021). Myös Applen podcast-sovelluksessa 20 suosituimman podcastin listalle mahtui maaliskuussa 2021 kaksi rahapodcastia (Applen Podcast-sovellus 2021). Tässä tutkielmassa podcastien määritelmä rajataan koskemaan vain audiosisältöjä. Tutkielmassa videosisältöjä ei siis lasketa mukaan podcast-sisällöksi, sillä monet mieltävät podcastin tarkoittavan ennemmin pelkästään kuunneltavaa sisältöä kuin videosisältöä tai muuta sisältöä (Markman & Sawyer 2014, 30). Tämän tutkielman kontekstissa tyypillistä rahapodcastia voidaan kuvailla jostakin suoratoistopalvelusta älypuhelimella tai muulla älylaitteella kuunneltavaa audiosisältöä.

Kaiken kaikkiaan rahaan liittyviä podcasteja Suomessa on arviolta kymmeniä. Suomessa rahapodcasteja tekevät muun muassa rahaan liittyvät asiantuntijaorganisaatiot kuten pankit. Esimerkiksi Nordnet-nettipankilla on suosittu #rahapodi-podcast, joka valittiin vuonna 2017 yhden äänestyksen mukaan Suomen parhaaksi podcastiksi (Nordnetin blogi 2018). Kyseinen podcast on julkaissut maaliskuuhun 2021 mennessä 235 jaksoa. Lisäksi rahapodcasteja tekevät monet aiheesta kiinnostuneet yksityishenkilöt, kuten esimerkiksi jo aiemmin mainitut Mimmit sijoittaa -podcastin tekijät Pia-Maria Nickström ja Hanna Tikander. Mimmit sijoittaa -podcastin pitäjät ovat nuoria talousalan opiskelijoita, jotka perustivat vuonna 2019 Mimmit sijoittaa -podcastin ja sen ympärille laajan naisia sijoittamaan kannustavan yhteisön. Lisäksi yksi muun muassa rahapodcastinsa ansiosta paljon julkisuutta saanut rahapodcasteri Suomessa on toimittaja, sijoittaja ja tietokirjailija Julia Thurén, jonka Melkein kaikki rahasta -podcastia on tuotettu Yleisradion kautta syksystä 2018 asti.

Rahapodcast-genren maailmanlaajuisesta suosiosta kertoo esimerkiksi se, että vuonna 2020 Yhdysvaltojen 10 kuunnelluimman podcastin joukossa on Planet Money -rahapodcast sijalla yhdeksän (Edison Researchin artikkeli 2021). Podcastin kuuntelijalle yksittäisten podcastien kokonaiskuuntelukertojen selvittäminen on vaikeaa, sillä yksi podcast voi julkaista jaksoja useammassa podcast-palvelussa. Kuitenkin, rahapodcastien suosiosta kertoo top-listoille kuulumisen lisäksi se, että esimerkiksi jo edellä mainittua #rahapodia podcastia oli kuunneltu SoundCloud-sovelluksessa yli 2 000 000 kertaa joulukuuhun 2018 mennessä (Nordnetin blogi 2018). Koska podcast on selkeästi suosittu ja 2 000 000 kuuntelukerran ylittymisestä on tämän tutkielman kirjoittamisen hetkellä yli kaksi vuotta aikaa, voidaan arvioida kuuntelukertojen kasvaneen merkittävästi tuosta luvusta. Myös Julia Thurénin Melkein kaikki rahasta -podcast on kerännyt pelkästään yhdellä julkaisualustallaan eli Yle Areenassa noin 6000–32 000 kuuntelukertaa jaksoissaan (Yle Areena, helmikuu 2021). Kuitenkin nämä luvut ovat todennäköisesti vain pieniä osia podcastien kokonaiskuuntelukerroista, sillä mukana ei ole esimerkiksi Spotify-sovelluksesta saatavia kuuntelukertoja ja Spotify on Suomessa selkeästi suosituin sovellus äänisisältöjen kuuntelemiseen (AudienceProject Insights 2020).

Eri rahapodcasteissa on luonnollisesti hyvin erilaisia jaksoja ja podcastit eroavat myös tyyliltään. Toisissa rahapodcasteissa pysytään enemmän asialinjalla, kun taas toisissa raha halutaan selvästi tuoda helposti ymmärrettäväksi aiheeksi ja siitä puhutaan rennommin ja käytetään tehokeinoina esimerkiksi huumoria, korostettua puhekielisyyttä ja todella yksinkertaistettuja tai konkreettisia esimerkkejä. Jaksot voi olla kerrottu minäkertojan näkökulmasta, niissä voi olla haastatteluja tai podcastereilla voi olla jaksossa vierailemassa mielenkiintoisia aiheeseen liittyviä vierailijoita. Jaksot

voivat myös liittyä rahapodcasteista riippuen hyvin tarkkoihin aiheisiin, tai laajemmin rahaan liittyviin ilmiöihin kuten esimerkiksi vastuullisuuteen. Yleistä rahapodcasteille on myös se, että niissä kehotetaan tai kannustetaan johonkin rahaan liittyvään toimintaan, kuten säästämiseen tai sijoittamiseen, sekä annetaan konkreettisia vinkkejä toiminnan aloittamiseen.

Yksi yleinen tyyli suomalaisten rahapodcasteissa on myös se, että podcasterin pitäjä tai pitäjät haastattelevat vieraita tai toisiaan. Lisäksi monet rahapodcastien jaksot sisältävät tarinallisia piirteitä. Esimerkki tällaisesta tarinallisesta jaksosta on Julia Thurénin Melkein kaikki rahasta - rahapodcastin jakso ”Sijoitin 13 000 euroa häihini – ja mitään en kadu (paitsi vähän), jossa Thurénin podcastissa vieraileva henkilö kertoo omista häistään taloudellisesta näkökulmasta. Oschatzin ja Markerin (2020) mukaan tarinalliset sisällöt ovat ei-tarinallisia sisältöjä tehokkaampia vaikuttamaan kuulijoiden asenteisiin ja käyttäytymiseen. Tämän perusteella voidaan ajatella, että tarinallisuutta hyödyntävät rahapodcastit voivat mahdollisesti tehdä suuremman vaikutuksen nuoriin naisiin ja heidän arkikseen talousviestintäänsä, kuin esimerkiksi ei-tarinalliset talousuutiset tai oppimateriaalit.

3.4 Miksi podcasteja kuunnellaan?

Syitä, miksi ihmiset kuuntelevat podcasteja, voidaan tarkastella esimerkiksi Katzin, Blumlerin ja Gurevitchin (1973) käyttötarkoitusteorian näkökulmasta. Käyttötarkoitusteoria pyrkii selittämään, miksi ihmiset kuluttavat mediasisältöjä, mitä yleisöt tekevät medialla tai mediasisällöillä ja mitä funktioita mediasisällöt tuovat ihmisten elämään. Käyttötarkoitusteorialla selitetään sekä ihmisten sosiaalisia, että psykologisia tarpeita mediasisältöjen kuluttamiseen ja niihin liittyviä viestinnällisiä käytänteitä (Bilandzic, Patriarche & Traudt 2012, 72). Teoria sisältää englanninkieliset termit ”*use*” ja ”*gratification*”, joilla viitataan siihen, millaista mielihyvää medioiden käyttäjät saavat käyttäessään aktiivisesti kyseistä mediaa (Shin 2011, 263).

Käyttötarkoitusteoria sisältää viisi näkökulmaa. Ensimmäiseksi teoria näkee mediasisältöjä kuluttavat yleisöt aktiivisina toimijoina. Toiseksi suoranaisia syy-seuraussuhteita median ja yleisön välillä ei voida väittää. Media, kuten esimerkiksi televisio, ei tee mitään yleisölle, vaan yleisö itse on aktiivinen osapuoli, joka reagoi mediasisältöihin ja siten itse luo asenteita ja käyttäytymismalleja. Kolmanneksi tarve mediasisältöjen kuluttamiselle kilpailee muiden ihmisten tavanomaisten tarpeiden kanssa. Neljänneksi lähtökohtaisesti medioiden kuluttajilta eli yleisöltä

voidaan selvittää syitä ja motiiveja medioiden käyttämiseen. Yleisö suhteessa mediaan nähdään itsetietoisena ja ihmisiä pidetään kykenevinä tiedostamaan ja tunnistamaan omat tarpeensa. Viimeiseksi joukkoviestinnän yleisöjen suuntautuminen (*audience orientation*) on teoriassa erotettu joukkoviestinnän kulttuuristen merkitysten tutkimisesta. (Katz ym. 1973.)

Käyttötarkoitusteoria on kehitetty erityisesti joukkoviestinnän tutkimiseen (Katz ym. 1973). Viestinnällisten funktioiden näkökulmasta joukkoviestintää voidaan hyödyntää informaation välittämisessä ja opetuksellisista lähtökohdista, mutta usein sitä hyödynnetään myös viihteen ja suostuttelun funktioihin (Chandler & Munday, 2016). Podcastit voidaan nähdä joukkoviestintänä, sillä podcasteja tuotetaan ennalta rajaamattomalle yleisölle yhden tai useamman podcasterin toimesta. Lisäksi podcasteissa viestintä on yksisuuntaista, vaikkakin podcasterit voivat esimerkiksi sosiaalisen median kanavien kautta osallistaa yleisöään esimerkiksi podcastissa käsiteltäviin aiheisiin liittyen.

Käyttötarkoitusteoriaa on tutkittu joukkoviestintätutkimuksessa muun muassa tutkittaessa e-kirjojen käyttäjien kokemuksia e-kirjojen kuuntelemisesta (Shin 2011), perinteisten uutisten kuluttamisesta ja ajankäytöstä uutisten lukemiseen (Ha & Fang 2012) sekä nuorten aikuisten MySpace ja Facebook-palveluiden käytössä (Urista, Qingwen & Day, 2009). Lisäksi teoriaa on sovellettu erilaisiin motivaatioon liittyviin tutkimuksiin. Esimerkiksi Li (2007) hyödynsi teoriaa tutkiessaan bloggaajien motivaatioita blogin pitämiseen. Tutkimuksessa huomattiin, että motivaatioita blogin pitämiselle oli monenlaisia, mutta yhtenä motivaatiotekijänä voidaan pitää blogin vuorovaikutteista näkökulmaa ja sosialisoitumista. Samanlainen motivaatiotekijä löydettiin hyödyntäessä käyttötarkoitusteoriaa Pokémon GO -pelaajien motivaatioon liittyvässä tutkimuksessa (Leung & Chen 2018). Yksi merkittävä syy Pokémon GO:n pelaamiseen oli pelin sosiaalisuus ja vuorovaikutus kanssapelaajien kanssa. Lisäksi yhteinen motivaatiotekijä sekä blogin pitämisessä, että Pokémon GO:n pelaamisessa oli ajan kuluttaminen (Li 2007, Leung & Chen 2018).

Podcasteihin liittyvässä tutkimuksessa käyttötarkoitusteoriaa on hyödynnetty erittäin vähän. Chung ja Kim (2009) tutkivat korkeakouluopiskelijoiden asenteita podcasteja kohtaan ja motivaatioita niiden kuunteluun käyttötarkoitusteorian näkökulmasta. Tutkimuksessa löydettiin kuusi erillistä motivaatiota podcastien kuunteluun; sosiaalinen vuorovaikutus/tirkistely, viihde/rentoutuminen, tiedon saanti/oppiminen, huvi/todellisuudesta pakeneminen, tapa ja mukavuus. Tutkimus on kuitenkin toteutettu yli kymmenen vuotta sitten, ja teknologiat sekä mediat ovat kehittyneet sittemmin merkittävästi. Toisen tutkimuksen mukaan podcastien kuuntelemisen yhdeksi syyksi on

löydetty podcastien sosiaalinen aspekti, jolla tarkoitetaan sitä, että podcasteja kuunnellaan, jotta niistä voitaisiin keskustella muiden ihmisten kanssa (McClung & Johnson 2010, 89). Pavelko ja Myrick (2020) hyödynsivät käyttötarkoitusteoriaa tutkiessaan mielenterveysongelmaisia amerikkalaisen murhapodcastin kuuntelijoita ja sitä, miten podcast ja sen ympärille rakennettu Facebook-ryhmä edistävät kuuntelijoiden hyvinvointia ja sosiaalista tukea. Sosiaalisella tuella tarkoitetaan muun muassa kaikkia sellaisia viestinnän keinoin ilmaistuja tekoja, jotka pyrkivät kohentamaan toisen ihmisen olotilaa (Virtanen 2015, 157). Tutkimuksen mukaan yksi merkittävä motiivi podcastin kuuntelemiselle oli sosiaalisen tuen saaminen. Podcastin kuuntelijat kokivat sosiaalista tukea podcastia kuuntelemalla ja sen ympärille rakennetussa Facebook-ryhmässä keskustelemalla. Näin ollen podcastien kuuntelemiseen liittyy mahdollisesti sosiaalisia motiiveja ja voidaan varovasti olettaa, että podcastien kuuntelemiseen liittyviä sosiaalisia motiiveja ja näkökulmia esiintyy myös nuorten naisten rahapodcastien kuuntelemisen kontekstissa.

Vaikka tämän tutkielman ei ole tarkoitus selvittää, miksi rahapodcasteja kuunnellaan, on käyttötarkoitusteoria silti tärkeä ottaa huomioon ja sen avulla voidaan paremmin ymmärtää rahapodcastien kuuntelemiseen liittyviä asioita. Teorian hyödyntäminen nykypäivän mediaympäristön tutkimuksessa tuo Perloffin (2015) mukaan tarpeellista teoriapohjaista tietoa joukkoviestinnän tutkimukseen. Teoriaa hyödyntäessä tulee silti tiedostaa sen syntymäajankohdan mediaympäristön erot nykypäivän laajentuneeseen mediaympäristöön, eikä teoriaa siksi tule nykypäivänä käyttää sellaisenaan kirjaimellisesti. Siksi tässä tutkimuksessa käyttötarkoitusteoriaa hyödynnetään erityisesti selvittämään, millaisia viestinnällisiä reaktioita rahapodcastit herättävät ja millaisia vaikutuksia niillä on tutkittavien viestintäkäyttäytymiseen tai asenteisiin rahasta puhumista kohtaan.

Käyttötarkoitusteorian lisäksi syitä podcastien kuuntelemiselle on eroteltu erilaisissa tutkimuksissa sekä kansallisissa ja kansainvälisissä mediaraporteissa. Swanson (2012) esitti omassa tutkimuksessaan, että isoin syy kuunnella podcasteja on viihde ja ajankulun vapaa-ajalla. Myös Uutismedia verkossa -julkaisun (2019) mukaan Suomessa sekä viihtymiseen ja rentoutumiseen, että oppimiseen ja ajan tasalla pysymiseen liittyvät syyt ovat lähes yhtä yleisiä syitä kuunnella podcasteja. Lisäksi podcasteja kuunnellaan jonkun verran myös siksi, että niistä ja niiden aiheista voi keskustella vapaa-ajalla. Tutkimuksen mukaan sukupuolten välillä ei ole merkittäviä eroja motiiveissa kuunnella podcasteja.

Mielenkiintoista on myös huomioida, että podcasteja kuunnellaan yleensä kotona tai kodin ulkopuolella jonkin toiminnan yhteydessä (Uutismedia verkossa 2019). Podcastien kuunteleminen eroaakin hyvin vahvasti esimerkiksi sosiaalisen median sisältöjen kuluttamisesta, sillä niihin yleensä vaaditaan myös näkökyvyn keskittämistä, toisin kuin podcastien kuuntelemisessa. Podcasteja kuunnellessa ihminen on vapaampi toimimaan kehollaan, mikä on luultavasti yksi syy podcastien kasvaneelle suosiolle, kun itsensä viihdyttäminen tai sivistäminen tapahtuu helposti muun toiminnan ohessa. Lisäksi yhteiskunta on muuttunut viime vuosikymmenien aikana selkeäksi tietoyhteiskunnaksi, jossa mediaympäristöt ovat pirstaloituneet ja lähes kaikkiin asioihin liittyy jollain tavalla teknologia. Voi olla, että muutoksen myötä erilaiset teknologiat ja mediat liittyvät nykypäivänä niin vahvasti ihmisten elämään, että ne liitetään lähes pakonomaisesti mukaan arkisiin toimintoihin kuten kotitöihin, koska ihmiset eivät osaa enää olla pidempiä aikoja ilman altistumista mediasisällöille. Podcastit tarjoavat helpon tavan kuluttaa mediasisältöjä ja välttää tylsyyden tunnetta. Tylsyyteen ei ole enää sosiaalisen median kulta-ajalla totuttu, kun miljoonat erilaiset sisällöt odottavat katsojaansa joka paikkaan mukana kulkevasta älypuhelimesta ja ovat vain muutaman näppäilyn takana.

4 TUTKIMUSONGELMA JA -KYSYMYKSET

Raha koskettaa jokaista ihmistä ja rahakeskustelun välttelyllä on todettu olevan negatiivisia vaikutuksia ihmisen talouteen (Trachtman 1999). Ihmisen omia raha-asioita voidaan pitää henkilön yksityisenä tietona, sillä monien tutkimuksen mukaan rahasta ei haluta puhua muiden ihmisten kanssa avoimesti (esim. Atwood 2012, Romo 2011). Kuitenkin viime aikoina rahakeskustelu erityisesti mediassa on kasvanut ja myös rahaan liittyvien podcastien kuuntelu on nostanut suosiotaan erityisesti nuorten naisten keskuudessa. Erilaiset viestit ja mediasisältöjen kuluttaminen voi vaikuttaa ihmisiin monilla tavoilla. Käyttötarkoitusteorian mukaan mediasisältöjen yleisöt ovatkin aktiivisia osapuolia, jotka reagoivat mediasisältöihin ja siten luovat itse asenteita ja käyttäytymismalleja kuulemiensa sisältöjen perusteella (Katz ym. 1973). Tämän perusteella voidaan ajatella, että myös rahapodcastien kuuntelemisella voi olla joitakin vaikutuksia niiden kuuntelijoiden viestintäkäyttäytymiseen.

Suomessa rahasta puhumista yksilötasolla on tutkittu tiettävästi vähän. Myöskään tutkimusta siitä miten rahapodcastit ovat yhteydessä rahasta puhumiseen tai miten rahapodcastien kuuntelijat puhuvat rahasta ei ole tiettävästi tehty. Rahasta puhumiseen liittyvässä tutkielmassa on selkeästi aukkoja eri vuorovaikutussuhteiden sekä ikä- ja sukupuoliryhmien konteksteissa. Ardener (1975) totesi yli 40 vuotta sitten, että naiset eivät ole ottaneet yhteiskunnassa miesten kanssa yhtä merkittävää roolia rahakeskusteluissa. Tuosta toteamuksesta on kuitenkin aikaa ja yhteiskunta, sukupuoliroolit, koulutus, työelämä ja moni muu asia ovat muuttuneet vuosien kuluessa erityisesti naissukupuolen osalta. Onkin mielenkiintoista tutkia, miten juuri nuoret naiset puhuvat rahasta ja millainen yhteys rahapodcastien kuuntelemisella on rahasta puhumiseen. Näin ollen tutkimusongelmaksi muodostuu:

Miten nuoret naiset puhuvat rahasta ja millainen yhteys rahapodcastien kuuntelemisella on rahasta puhumiseen?

Raha on läsnä joka päivä aikuisen ihmisten elämässä esimerkiksi kuluttamisen, säästämisen, ajattelun tai puheen tasolla. Näin ollen rahasta myös keskustellaan arjessa erilaisissa vuorovaikutussuhteissa. Rahan on todettu olevan esimerkiksi parisuhteissa yksi keskeisimmistä konfliktin aiheuttajista (Stanley & Einhorn 2007). Romon (2011) mukaan perheissä puolestaan ei

juurikaan keskustella raha-asioista. Rahakeskustelu on ollut kuitenkin yhä enemmän esillä julkisessa keskustelussa ja erityisesti näyttävät olevan aikaisempia sukupolvia avoimempia rahasta puhujia (esim. Yle 2020a). Kuitenkaan riittävää tutkimusta rahasta puhumisesta ei ole tehty, tai se on vanhentunutta. Tämän perusteella ensimmäiseksi tutkimuskysymykseksi muodostuu:

K1: Miten nuoret naiset puhuvat rahasta vuorovaikutussuhteissaan?

Yksityisyyden hallinnan teorian mukaan yksityisen tiedon jakaminen voi aiheuttaa haavoittuvaisuuden tunnetta ja tiedon jakamista halutaan kontrolloida. Kun yksityistä tietoa, kuten esimerkiksi omia raha-asioita, jaetaan muille, tulee muista henkilöistä teorian mukaan tiedon osaomistajia (Petronio 2002). Onkin mielenkiintoista tutkia, miten rahapodcastien kuuntelijat hallinnoivat rahaan liittyvissä vuorovaikutustilanteissa yksityisen tiedon rajoja. Toinen tutkimuskysymys on:

K2: Miten nuoret naiset hallinnoivat yksityisyyttä rahakeskusteluissa?

Kuunteleminen sisältää aina viestien tulkintaa ja merkityksen antamista vastaanotetuille viesteille (Bronwell 2010). Lisäksi mikään mediasisältö, kuten podcast, ei tee mitään yleisölle, vaan yleisö itse on aktiivinen osapuoli joka reagoi mediasisältöihin ja luo asenteita ja käyttäytymismalleja sisäistämiensä viestien pohjalta (Katz ym. 1973). Koska asiantuntijapodcastit ovat selvästi suosiossa nuorten keskuudessa (Newman ym. 2020), on tarpeellista tutkia, miten rahapodcasteja kuuntelevat nuoret naiset keskustelevat raha-asioista ja onko rahapodcastien kuunteleminen mahdollisesti muuttanut rahasta puhumista jollain tavalla. Kolmanneksi tutkimuskysymykseksi muodostuu:

K3: Millainen yhteys rahapodcastien kuuntelemisella on rahasta puhumiseen?

5 TUTKIELMAN TOTEUTUS

5.1 Tutkimusmenetelmä

Kun halutaan tutkia nuorten naisten rahasta puhumista ja rahapodcastien kuuntelemista, on syytä tarkastella asiaa heidän omasta näkökulmastaan. Tämä tutkielma toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Puusan ym. (2020, 93–96) mukaan laadullinen tutkimus soveltuu ihmisten subjektiivisten kokemusten ja näkemysten tarkasteluun. Laadulliselle tutkimukselle on ominaista, että siinä ei laadita yleensä teorioita, kuten esimerkiksi luonnontieteellisissä tutkimuksissa. Laadullisen tutkimuksen keskiössä on tutkittavien kokemusten ja näkemysten lisäksi itse tutkija, sillä tutkijan omat näkemykset ja osaaminen vaikuttavat aina väistämättä tutkimuksen lopputulokseen. Laadullinen tutkimus mahdollistaa siis sen, että haastateltavien oma ääni pääsee kuuluviin ja asiaa tarkastellaan juuri heidän näkökulmasta.

Tässä tutkielmassa käytettiin tutkimusmenetelmänä teemahaastattelua. Hirsjärven ja Hurmeen (2011, 47–48) mukaan teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu, jolle on ominaista, että haastattelun teemat ovat ennalta päätettyjä. Se ei rajaa haastattelun rakennetta yksityiskohtaisiin kysymyksiin, vaan haastattelussa edetään sen mukaan, mitä haastattelussa ilmenee, mutta kuitenkin rajattujen teemojen sisällä. Teemahaastattelun avulla pystytään tutkimaan muun muassa yksilön kokemuksia, ajatuksia, uskomuksia ja tunteita. Teemahaastattelu sopi tutkimaan rahapodcasteja kuuntelevien nuorten naisten tapoja puhua rahasta, sillä tutkielman tarkoituksena on lisätä ymmärrystä rahasta puhumisesta selvittämällä haastateltavien tapoja ja kokemuksia rahasta puhumisesta ja samalla laajemmin heidän asenteita rahasta puhumista kohtaan.

Tuomen ja Sarajärven (2020) mukaan teemahaastattelu pyrkii aina löytämään merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoituksen ja tutkimusongelman mukaisesti. Teemahaastattelun etu on se, että haastateltaville voidaan tarvittaessa esittää tarkentavia kysymyksiä tai lisäkysymyksiä tarvittavan tiedon saamiseksi. Tarkentavat kysymykset ja lisäkysymykset ovat tarpeen erityisesti silloin, kun haastatteluissa ilmenee jotain sellaista, mitä haastattelija ei ollut osannut odottaa tai ajatella haastattelurunkoa tehdessään. Tässä tutkielmassa jokaisessa haastattelussa esitettiin muutamia tarkentavia kysymyksiä tai lisäkysymyksiä, mutta kuitenkin siten, että jokaisessa haastattelussa tulisi kysyttyä samoista aihealueista. Teemahaastattelu tutkimusmenetelmänä voikin vaihdella hyvin avoimesta haastattelusta hyvin strukturoituun haastatteluun.

Tämän tutkielman voidaan toteutuneiden teemahaastattelujen perusteella todeta identifioituvan hyvin perinteiseksi puolistrukturoiduksi teemahaastatteluksi. Haastattelut etenivät pääosin ennalta määritetyn haastattelurungon mukaisesti. Jokaisessa haastattelussa käytettiin kuitenkin satunnaisia lisäkysymyksiä ja tarkentavia kysymyksiä. Tutkimusmenetelmän joustavuus oli tämän tutkielman kannalta merkittävää, sillä haastatteluissa ilmeni myös sellaisia asioita, joita tutkija ei ollut ennalta osannut ajatella esimerkiksi haastattelurungon tekemisen yhteydessä. Teemahaastattelu mahdollisti myös haastateltavien viestintäkäyttäytymistä kuvaavien konkreettisten esimerkkien kirjoittamisen kommenttien muodossa tutkielmaan, joiden voidaan olettaa selventävän ja konkretisoivan nuorten naisten rahasta puhumista tutkielman lukijoille.

5.2 Aineiston keruu

Tutkielmaa varten haastateltiin kahtatoista nuorta 18–29-vuotiasta, yhtä tai useampaa rahapodcastia kuuntelevaa naista. Tutkielmaan etsittiin haastateltavia tutkielman tekijän sosiaalisen median avulla. Tutkielman tekijä lisäsi omalle Instagram-tililleen tarinaosioon ilmoituksen haastateltavien etsinnästä ja merkitsi julkaisuun kaksi suosittua rahapodcast-tiliä, toimittajan, tietokirjailijan ja suositun Kaikki rahasta -podcastin pitäjän Julia Thurenin (@juliaihminen) sekä Mimmit sijoittaa -podcastin Instagram-tilin (@mimmitsijoittaa). Julia Thurenin Instagram-tilillä oli ilmoituksen julkaisemisen aikaan noin 20 000 seuraajaa ja Mimmit sijoittaa -podcastin tilillä noin 40 000 seuraajaa. Kumpikin taho jakoi tutkijan julkaisun omissa Instagram-tarinoissaan, joten julkaisu haastateltavien etsimisestä tavoitti mahdollisesti jopa 60 000 Instagram-seuraajaa.

Ilmoitus keräsi nopeasti tutkielman tekijän Instagramiin kymmeniä yksityisviestejä kohderyhmään sopivilta nuorilta naisilta, jotka ilmoittautuivat vapaaehtoisiksi haastateltaviksi. Haastateltavat valikoituivat tähän tutkielmaan heidän oman ilmoittautumisensa kautta ilmoittamisjärjestyksessä. Tutkielman tekijä ei tuntenut suurinta osaa haastateltavista henkilökohtaisesti. Haastattelut sovittiin Instagramissa yksityisviestien kautta ja ne toteutettiin syyskuussa 2020 kahden viikon aikavälin sisällä. Haastatteluista kolme toteutettiin kasvotusten toteutettuna haastatteluna tutkielman tekijän kotona, ja loput yhdeksän haastattelua toteutettiin etäyhteyksien avulla. Etäyhteyksien avulla toteutetuista haastatteluista kahdeksan tehtiin Microsoft Officen Teams-sovelluksella ja yksi Skypellä. Tutkielman tekijän kotona toteutetut haastattelut äänitettiin tutkijan tietokoneeseen sisäänrakennetun nauhurin avulla ja tallennettiin tietokoneelle. Etäyhteyksien avulla toteutetut

haastattelut tallennettiin tutkielman kirjoittajan tietokoneelle siten, että äänen lisäksi myös videotallenne keskustelusta tallennettiin. Teemahaastattelujen kestot vaihtelivat 22–35 minuutin välillä. Keskimäärin haastattelut kestivät 30 minuuttia. Haastatteluäänitteet litteroitiin heti haastattelujen jälkeen ja litterointia tehtiin aktiivisesti haastattelujen välissä. Litteroitua haastatteluaineistoa tuli yhteensä 85 sivua, fontilla Times New Roman, fonttikoolla 12 ja rivivälillä 1 kirjoitettuna. Tutkielman lopullisen palauttamisen jälkeen sekä äänitetty, videoitu että litteroitu haastatteluaineisto tuhottiin väärinkäytön estämiseksi.

Teemahaastattelujen haastattelurunko (liite 1) laadittiin huolellisesti tutkielman teoriataustaa hyödyntäen. Haastattelun kysymykset pyrittiin muotoilemaan siten, ettei ne sisältäneet ennakko-oletuksia vastauksista. Myös haastattelukysymysten muotoa hiottiin useaan otteeseen ymmärrettävyyden näkökulmasta sekä tutkielman tekijän omasta toimesta, että yhdessä tutkielman tekemistä ohjaavan professorin kanssa. Haastattelurungon ja -kysymysten ymmärrettävyyttä testattiin tutkielman tekijän puolison avulla testihaastattelulla. Testihaastateltava ei ole viestinnän alan opiskelija tai ammattilainen, joten haastattelurunkoa päästiin testaamaan maallikon näkökulmasta. Haastattelurunko jakautui kolmeen osioon, joista ensimmäisessä keskityttiin rahasta puhumiseen eri vuorovaikutussuhteissa ja -tilanteissa. Ensimmäisen osion haastattelukysymysten tavoitteena oli muodostaa jonkinlainen kokonaiskuva haastateltavien tavoista puhua rahasta. Ensimmäisessä osiossa kysyttiin miten, millaisista aiheista ja kenen kanssa haastateltavat puhuvat rahasta arjessaan. Teemahaastattelun toisessa osiossa keskityttiin rahasta puhumiseen ja yksityisyyteen. Toisessa osiossa selvitettiin sitä, millaisia yksityisyyden säätelyyn liittyvää viestintäkäyttäytymistä nuorten naisten rahakeskusteluissa ilmenee. Viimeisessä teemahaastattelun osiossa selvitettiin haastateltavien tapoja kuunnella rahapodcasteja, rahapodcastien kuuntelemisen yhteyttä rahasta puhumiseen sekä asenteisiin rahasta puhumista kohtaan,

Tutkielmaa varten haastatelluilta nuorilta naisilta ei kysytty varten muita henkilötietoja, kuin 18–29-vuotiaiden ikäryhmään kuuluminen ja naissukupuolen edustaminen. Nämä henkilötiedot olivat tarkoituksenmukaista kysyä tutkielman luonteen vuoksi. Tutkittavilta ei siis kysytty tietoja liittyen heidän taloudellisiin tilanteisiinsa, ammattiin tai muuten välillisesti rahaan liittyviä tietoja. Haastattelutilanteissa suurin osa haastateltavista toi itse esiin heidän sen hetkisiä työ- ja opintotilanteitaan, mutta niitä ei kirjattu ylös mitenkään muuten kuin litteroituna aineistona muun haastatteluaineiston mukana. Tutkittavien vastauksia ei siis analysoitu esimerkiksi haastateltavan ammatin tai opiskelijastatuksen näkökulmasta, vaan tasapuolisesti ja puolueettomasti koko tutkimusaineisto huomioiden.

Tässä tutkielmassa keskityttiin ainoastaan naissukupuoleen siksi, että erityisesti aiemmin yhteiskunnassa naiset ovat puuttuneet rahakeskustelujen ytimestä yhteiskuntarakenteiden määräämien naisten roolien vuoksi (Ardener 1975), mutta viime vuosikymmenien aikana naisten asema on parantunut esimerkiksi työelämän ja talouden saralla (EU:n tasa-arvoindeksi 2016). Siksi on tarkoituksenmukaista tieteellisesti tutkia, millaista naisten rahasta puhuminen on nykypäivänä ja millaisia muutoksia rahakeskustelujen rooleissa on aiempien vuosien tutkimustuloksiin.

5.3 Aineiston analysointi

Aineiston analyysin tavoitteen on kuvailla, tulkita ja ymmärtää tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä (Puusa ym. 2020). Tässä tutkielmassa aineiston analysointi aloitettiin laadulliselle tutkimukselle tavanomaisesti lukemalla aineistoa läpi useita kertoja, jotta tutkielman tekijä sai kokonaiskuvan keräämästään aineistostaan. Aineiston analysointivaihe aloitettiin lähes heti viimeisen haastattelun litteroinnin jälkeen, joten tutkijalla oli hyvin muistissa haastattelujen yleiskuva. Lukiessaan aineistoa läpi tutkija teki muistiinpanoja aineistosta myöhemmän analyysivaiheen helpottamiseksi. Jokaista haastattelua tarkasteltiin erilaisista näkökulmista sekä yksittäisenä kokonaisuutena että osana muiden haastattelujen kanssa rakentuvaa suurempaa kokonaisuutta. Kun aineistoa oli luettu ja selattu tarpeeksi tarkempaa analyysia varten, valittiin analyysimenetelmäksi laadullinen sisällönanalyysi.

Laadullinen sisällönanalyysi on hyvin yleinen laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmä, jossa pyritään löytämään tutkimusaineistosta erilaisia merkityksiä ja tiivistämään aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon, kadottamatta sen keskeistä tietoainesta. Sisällönanalyysissa tutkijan rooli on merkittävä, sillä sisällönanalyysi perustuu tutkijan omaan tulkintaan ja siten tutkijan valinnat ja tavat ymmärtää aineistoa vaikuttavat tulokseen merkittävästi (Puusa ym. 2020). Analyysiyksiköllä puolestaan tarkoitetaan sitä valintaa, millaista kokonaisuutta tutkija analysoi kerrallaan aineistosta sitä pelkistäessään, jaotellessaan ja ryhmitellessään sisällönanalyysin tavoin (Tuomi & Sarajärvi 2020).

Analyysissa aineistosta alettiin etsiä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia sekä poistettiin osia tai kommentteja, jotka eivät liittyneet tutkimuksen aiheeseen eivätkä siten tuoneet tutkimukseen mitään merkittävää. Tätä analyysin vaihetta kutsutaan pelkistämiseksi (Tuomi & Sarajärvi 2020). Kun

aineisto oli pelkistetty tarkoituksenmukaiseen muotoonsa, alettiin sitä analyysin seuraavan vaiheen eli ryhmittelyn keinoin luokitella teemoittain eri ryhmiin ja alaluokkiin yhdistelemällä haastatteluista litteroituja samankaltaisia sisältöjä sisältäviä tekstipätkiä yhteen. Aineistoa ryhmiteltiin siten, että aineisto jaettiin aluksi kolmeen ryhmään teemahaastattelurungon osioiden mukaan. Ryhmät koskivat siten rahasta puhumista eri tilanteissa ja vuorovaikutussuhteissa, yksityisyyden säätelyä rahakeskusteluissa ja rahapodcastien kuuntelemista. Jokaisesta litteroidusta haastattelusta siirrettiin kunkin ryhmän alla olevat kommentit erilliseen tiedostoon. Näin ollen aineistosta muodostui kolme ryhmää, joiden alle oli luokiteltu kaikki haastateltavien puheenvuorot kunkin ryhmän aiheiden mukaan. Sen jälkeen luokiteltuja ryhmiä käytiin vielä uudelleen huolellisesti läpi ja siirrettiin joitakin ryhmään kuulumattomia puheenvuoroja toisten ryhmien alle.

Lopulta siirryttiin analyysin viimeiseen vaiheeseen, teemoitteluun, jossa aineistosta eroteltuja ryhmiä yhdisteltiin ja vertailtiin tutkimuskysymyksiin ja tutkimusaineistosta pystyttiin erottamaan kolme laajempaa teemaa. Pelkistetty, ryhmitelty ja teemoiteltu aineisto pyrittiin kirjoittamaan sitten auki sitten totuudenmukaiseksi ja tutkimusnäkökulman kannalta tarkoituksenmukaiseksi tulosluvuksi. Aineistosta saatiin eroteltua kolme teemaa eli nuorten naisten rahasta puhuminen eri vuorovaikutussuhteissa, yksityisyyden säätely rahakeskusteluissa sekä rahapodcastien kuuntelemisen yhteys rahasta puhumiseen.

5.4 Tutkimuksen eettiset kysymykset

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimusetiikka on merkittävässä roolissa, sillä laadullinen tutkimus keskittyy tutkimaan ihmisiä ja heidän kokemuksia ja ajatuksia. Kuulan (2006, 11) mukaan tutkimuksen eettiset kysymykset voivat liittyä tutkimuskohteen ja -menetelmän valintaan, tieteellisen tiedon luotettavuuteen, aineiston hankintaan, tutkittavana olevien ihmisten kohteluun, tutkimustulosten vaikutuksiin ja tiedeyhteisön sisäisiin toimintaperiaatteisiin. Vaikka raha on monille ihmisille arka aihe, ei tässä tutkielmassa kuitenkaan keskitytty haastateltavien rahaongelmiin tai henkilökohtaisiin raha-asioihin, mikä olisi vaatinut erityistarkkaa huomiointia eettisyyden näkökulmasta. Tässä tutkielmassa keskityttiin rahasta puhumiseen, joten arasta aiheesta puhuminen tuli huomioida haastattelutilanteissa, mutta ei niin suurella painoarvolla. Tutkimuksen keskeisimmät eettiset kysymykset voidaan tässä tutkielmassa nähdä liittyvän aineiston hankintaan, haastateltavien kohteluun ja tieteellisen tiedon luotettavuuteen.

Aineiston hankinnassa ja haastateltavien kohtelussa eettiset kysymykset otettiin huomioon esimerkiksi siten, ettei haastateltavilta kysytty nimen ja tutkielmaan nähden oikeaan ikähaarukkaan kuulumisen lisäksi mitään henkilötietoja. Haastateltavien osallistuminen tutkielmaan oli täysin vapaaehtoista ja he ilmoittautuivat haastatteluihin itse. Haastattelut nauhoitettiin analysoinnin helpottamiseksi, sillä uskottavien päätelmien teko puheen muodossa olevasta aineistosta edellyttää haastattelujen tallentamista (Puusa ym. 2020). Haastattelujen yhteydessä kysyttiin lupa haastattelujen nauhoittamiselle ja jokaiselle haastateltavalle tehtiin selväksi, että nauhoitetuttuja ja litteroituja haastatteluja säilytetään vain tutkielman valmistumiseen asti, eli kaikki aineisto poistetaan viimeistään keväällä 2021. Myös auki kirjoitetuissa tuloksissa huolehdittiin, ettei kukaan yksittäinen haastateltava ole millään tavalla tunnistettavissa tuloksista tai aineistonostoista. Haastattelijan lisäksi haastattelutilanteita ei ollut kuulemassa muita ihmisiä ja tutkija piti huolen, ettei kerättyyn haastatteluaineistoon pääse muut ihmiset käsiksi. Tutkielman tekijä pyrki tekemään haastattelutilanteista haastateltaville rentoja ja mukavia tilanteita ja käyttäytyi tutkittavia kohtaan arvostavasti.

Haastatteluista syntynyttä tutkimusaineistoa pyrittiin analysoimaan mahdollisimman monipuolisesti ja puolueettomasti tutkimusaihion sisällä. Tutkielman tuloksista eroteltiin tutkielman kannalta keskeisimmät asiat ja ne kirjattiin selkeästi tämän tutkielman tuloslukuun. Koska tutkimusaineisto koostui haastateltavien omista ja itse kertomistaan kokemuksista, ei voida täydellä varmuudella sanoa, että vastaukset ja siten tutkimustulokset ovat täysin totuudellisia. Tutkielman tekijällä ei kuitenkaan ollut syytä epäillä valheellisuutta haastateltavien vastauksissa ja tutkimustulokset on kerätty hyvää tieteellistä aineistonkeruutapaa noudattaen, joten tämän tutkielman tuloksia voidaan pitää luotettavina.

6 TULOKSET

Tässä luvussa esitellään tutkielman keskeisiä tuloksia. Tulokset on jaettu kolmeen tuloslukuun, joista jokainen keskittyy yhteen tutkimuskysymykseen. Ensimmäinen tulosluku on haastatteluaineiston perusteella jaettu kolmeen alalukuun, joissa käsitellään avoimuutta rahakeskusteluissa, rahakeskustelujen arkipäiväisyyttä sekä rahasta puhumista eri vuorovaikutussuhteissa. Toisessa tulosluvussa keskitytään nuorten naisten yksityisyyden säätelyyn rahakeskusteluissa. Myös toinen tulosluku jakautuu kolmeen alalukuun, joissa käsitellään yksityisen tiedon jakamista rahakeskusteluissa, oman ja keskustelukumppanin maineen suojelua sekä keskustelupaikan yhteyttä yksityisen tiedon jakamiseen. Kolmas tulosluku puolestaan jakautuu kahteen alalukuun, jotka keskittyvät siihen, miten nuoret naiset kokevat rahapodcastien kuuntelemisen olevan yhteydessä heidän rahakeskusteluihinsa.

6.1 Nuoret naiset ja rahasta puhuminen

6.1.1 Avoimuus rahakeskusteluissa

Tutkielmaa varten haastatellut nuoret naiset kertovat puhuvansa rahasta pääasiassa avoimesti. Monet kokivat puhuvansa rahasta keskivertoa nuorta naista avoimemmin ja useampi haastateltava kertoi rahasta puhumisen yleistyneen omissa vuorovaikutussuhteissaan viimeisten vuosien aikana. Kun haastateltavia pyydettiin vapaasti kuvailemaan itseään rahasta puhujina, toivat he esiin hyvin samankaltaisia piirteitä ja käyttivät samankaltaisia sanavalintoja keskenään. Haastateltavista yli puolet käytti itsestään termiä *avoin* tai kuvasi puhuvansa rahasta avoimesti. Haastatteluissa ilmeni kuitenkin myös haave avoimuuden lisääntymisestä rahasta puhuttaessa. Vaikka osa haastateltavista kertoi olevansa avoimia rahasta puhujia, toivoivat he samalla kuitenkin olevansa tulevaisuudessa vielä avoimempia. Haastateltavien avoimuuden tasot rahasta puhumisen yhteydessä ovat siis vaihtelevia. Vaikka haastateltavat kertoivatkin olevansa avoimia rahasta puhujia, on avoimuutta ainakin joidenkin haastateltavien kohdalla mahdollista vielä lisätä.

Haastateltavista suuri osa kertoi puhuvansa hyvin avoimesti esimerkiksi säästämisestä, sijoittamisesta sekä kuluttamisesta yleisellä tasolla. Samat aiheet tulivat esiin, kun haastateltavilta kysyttiin helpoista rahaan liittyvistä puheenaiheista. Haastattelujen perusteella vähiten avoimesti

haastateltavat puhuvat puolestaan sellaisista rahaan liittyvistä puheenaiheista, jotka ovat hyvin henkilökohtaisia ja yksityisiä, kuten esimerkiksi pankki- tai säästötilin saldo. Lisäksi useampi haastateltava toi esiin, että huonosta taloudellisesta tilanteesta tai rahahuolista puhuminen sekä huonot taloudelliset valinnat eivät ole mieluisia puheenaiheita eikä niistä siksi puhuta vuorovaikutussuhteissa. Haastateltavat eivät siis keskustele avoimesti sellaisista raha-asioista, joita he häpeävät tai jotka asettavat heidät huonoon valoon. Myös itselle vaikeaksi koetut raha-asiat tai ymmärtämättömyys raha-asioista näyttävät useampien haastateltavien kommenttien perusteella olevan yhteydessä rahasta puhumisen avoimuuden tasoon. Näyttää siltä, että rahasta puhuminen on haastatelluille nuorille naisille helppoa ja avointa erityisesti sellaisissa puheenaiheissa, jotka liittyvät heidän haaveisiin tai tavoitteisiin, eivätkä paljasta liikaa henkilökohtaisia raha-asioita tai esitä heitä huonossa valossa rahankäyttäjinä, kuten seuraavat haastateltavat tuovat esiin:

> Nii ja sit jotenki ehkä haluis antaa kuvan itsestään sillee hyvänä järkevänä rahankäyttäjänä. Et sit jos on jotain, no mul vaik joskus on kuluttamismorkkis siit et on vaik tullu kotiin taksilla vaiks olis ihan hyvin voinu kävellä mut vaan sillee laiskuuttaan maksoin sit yötaksista parikymppii. Ni se ei oo sit semmonen asia mist tuntuu erityisen mukavalta kertoa. Et mieluummin jättää mainitsematta sellasen. (H11)

> Ni siin vaihees oli vähä sillee ku piti ottaa säästötililtä rahaa, ni se oli ehkä sellanen asia mist ite aatteli et no ehkä mä en nyt, niinku siitä ei halunnu puhuu sen takia et mä tiedän et mun vanhemmat saattais olla sillee et... Et enemmänki sillee siin mieles mä en halunnu ketää huolestuttaa. -- Et enemmänki haluu sillee säilyttää sen oman niinku aikuisuuden siinä ja sen et kyl mä pärjään ja oon aina pärjännykki ja niinku osaan ite suunnitella ja budjetoida ne omat raha-asiat. Mut et ei oo ollu mulla semmost sen suurempaa et olis tarvinnu aktiivisesti välttää jotain aihetta. (H5)

Haastateltavien joukosta löytyi kuitenkin myös muutamia henkilöitä, jotka eivät koe puhuvansa rahasta erityisen avoimesti. Hekin kertoivat olevansa avoimia rahasta puhujia tietyissä vuorovaikutussuhteissa, mutta avoimuutta ilmenee vain yhden tai muutaman läheisen ihmisen kanssa keskusteltaessa. Näiden tiettyjen ihmisten kanssa he puhuvat rahasta usein ja syvällisesti, mutta muiden ihmisten kanssa vain todella harvoin ja yleisellä tasolla. Nämäkin haastateltavat kuitenkin kertoivat, että heidän rahasta puhuminen on viimeisten vuosien aikana muuttunut avoimemmaksi ja he haluavat pyrkiä yhä avoimempaan rahasta puhumiseen.

Yksi konkreettinen puheenaihe, joka on syytä nostaa rahasta puhumisen avoimuuden kontekstissa esiin, oli palkka-asioista puhuminen. Aihe esiintyi haastateltavien kommenteissa säännöllisesti ja jakoi selkeästi haastateltavien mielipiteitä avoimuuden osalta. Osa haastateltavista kertoi pystyvänsä puhumaan omasta palkka- ja rahatilanteestaan hyvin avoimesti. Osa haastateltavista puolestaan kertoi, että omasta palkasta voi puhua vain ympäripyöreästi tai karkealla tasolla. Palkasta puhumista kuvattiin haastatteluissa muun muassa *kiusalliseksi* ja *inhottavaksi* sekä lausahduksilla *se (palkka) ei oo ehkä niin avoin aihe* ja *ei se (palkasta keskusteleminen) oo kovin suomalaista*. Suhtautuminen

palkasta keskustelemiseen kiteyttää hyvin haastateltavien avoimuuden diskurssia. Suurin osa haastateltavista kuvaili olevansa avoimia rahasta puhujia, mutta kuitenkaan yhtä suuri osa ei keskustele palkka-asioista avoimesti ja rahasta puhuminen voi olla hyvinkin avointa, mutta avoimuus rajoittuu rahasta puhumisen yleisluontoisuuteen.

Rahasta puhumisen avoimuus vaikuttaa liittyvän monella haastateltavalla siis erityisesti tietyistä puheenaiheista puhumisen helppouteen sekä rahasta keskustelemisen yleisyyteen erilaisissa ja läheisyydeltään eritasoisissa vuorovaikutussuhteissa. Lisäksi useampi haastateltava rinnasti avoimuuteen sen, että he voivat keskustella rahasta tai keskustelevat mielellään rahasta lähes kenen kanssa tahansa. Eli rahasta puhumisen avoimuus liitetään osittain myös pelkästään rahakeskustelujen toteutumiseen. Useamman haastateltavan kommenttien perusteella rahasta avoimesti puhuminen voidaan lisäksi nähdä tietoisena valintana, jonka haastateltavat ovat aiemmin elämässään tehneet. Ilman tällaisen tietoisen valinnan tekemistä, ei rahasta puhuminen välttämättä olisi näillä haastateltavilla yhtä avointa. Rahasta avoimesti puhumista seliteltiinkin haastatteluissa muun muassa tietoisella yrityksellä vähentää rahapuheen tabumaisuutta vähentämisellä.

6.1.2 Rahakeskustelujen arkipäiväisyys

Toinen keskeinen haastatteluissa esiintynyt teema oli rahapuheen arkipäiväisyys. Arkipäiväisyyden ja arkisuuden teema näyttäytyi haastatteluissa monissa eri yhteyksissä. Ensimmäiseksi haastateltavat kuvasivat rahaa puheenaiheena arkiseksi puheenaiheeksi, josta keskustellaan erilaisissa yhteyksissä ja erilaisissa vuorovaikutussuhteissa viikoittain tai jopa päivittäin. Toiseksi haastateltavat nimesivät rahakeskustelujen liittyvän yleensä arjen askareisiin, arkiseen kuluttamiseen ja säästämiseen sekä arjen budjetointiin. Kolmanneksi kolmasosa haastateltavista kuvasi itseään *arkiseksi rahasta puhujaksi* tai *arkipäiväiseksi rahasta* puhujaksi, kun heitä pyydettiin vapaasti kuvailemaan itseään rahasta puhujina.

Nuorten naisten rahakeskustelujen aiheet näyttävät perustuvan pääasiassa haastateltavien omiin kokemuksiin ja arkiseen rahankäyttöön ennemmin kuin laajempiin yhteiskunnallisiin raha-asioihin. Kukaan haastateltavista ei haastatteluissa kertonut keskustelevansa rahasta vuorovaikutussuhteissaan esimerkiksi kansantalouteen tai rahamarkkinoihin liittyen. Rahasta keskusteleminen näyttää liittyvän erityisesti haastateltavien omiin elämäntilanteisiin liittyviin

rahapuheenaiheisiin. Esimerkiksi opiskelijat kertoivat puhuvansa avoimesti tyypillisesti opiskelijaelämään liittyvistä raha-asioista, kuten opiskelijalainasta tai pienillä tuloilla pärjäämisestä, koska kyseiset aiheet liittyvät vahvasti opiskelijaelämään. Rahapuheen arkipäiväisyyden teema tuli esiin myös rahakeskustelujen yleisimmistä puheenaiheiden keskusteltaessa. Haastateltavat kertoivat heidän rahakeskustelujensa keskittyvän määrällisesti eniten arkiseen säästämiseen ja arkiseen kuluttamiseen.

Rahasta puhumisen arkipäiväisyydellä viitataan myös siihen, että rahasta keskustellaan yleensä muun keskustelun ohessa ja rahasta ennemmin ajaudutaan puhumaan kuin aktiivisesti avataan rahakeskusteluja. Tyypilliseksi rahakeskustelun tilanteeksi kuvailtiin omassa tai läheisen kodissa käytävää keskustelua, joka ajautuu jostain syystä raha-aiheisiin ja syvällisempään rahakeskusteluun, kuten seuraava haastateltava kuvaa:

> Se on käytännös sellasta et mulle rahast keskusteleminen on aika sellast kasuaalia, et saattaa tulla jostain yhteydest esille et no ostettiin vaik uus sohva ja sit se oli sen hintanen ja sit no täytyy nyt tässä kuussa vähän säästää siitä ja siitä ja sit se voi lähtee niinku siitä pyörimään. Et aika semmosta et se tulee puheeks vaan käytännös. Et ainakaa tähä mennes en oo kokenu viel et olis jotenki aktiivisesti tarvinnu siit erikseen keskustella. (H5)

Haastatteluissa ilmeni, että moni haastateltava liittää arkisuuden tai arkipäiväisyyden rahasta puhumiseen erityisesti silloin, kun he puhuvat yleisistä raha-asioista, joita useat ihmiset elämäntilanteesta riippumatta arjessaan toteuttavat. Arkipäiväisyys liitetään myös sellaisiin rahaan liittyviin prosesseihin, joita tehdään tai toteutetaan määrällisesti usein tai jotka ovat hyvin käytännönläheisiä, ja siksi esiintyvät usein haastateltavien rahakeskusteluissa. Lisäksi arkisuudella ja arkipäiväisyydellä viitataan siihen, että raha liittyy kaikkien ihmisten elämään tai arkeen jollain tavalla.

Suurin osa haastatelluista nuorista naisista toi itse esiin *arkisuuden* tai *arkipäiväisyyden* termit, kun heitä pyydettiin kuvailemaan itseään rahasta puhujina. Arkisuuden ja arkipäiväisyyden termien liittäminen itseen rahasta puhujana liittynee siihen, että nuoret naiset puhuvat rahasta usein ja kokevat siitä puhumisen helpoksi. Lisäksi kuten edellä ilmeni, rahaan liittyvät keskustelut pyörivät usein sellaisissa aiheissa ja sellaisella tasolla, jotka koskettavat lähes kaikkien ihmisten elämää ja ovat läsnä lähes kaikkien ihmisten arjessa, kuten esimerkiksi rahan kuluttaminen päivittäisiin tarpeisiin.

6.1.3 Rahasta puhuminen eri vuorovaikutussuhteissa

Eri vuorovaikutussuhteissa yleiset rahaan liittyvät puheenaiheet vaihtelivat muun muassa kiinnostuksenkohteiden ja vuorovaikutussuhteen luonteen mukaan. Rahasta keskustelemiseen ja keskustelujen puheenaiheisiin liittyy haastateltavilla selkeästi oma taloudellinen tilanne ja elämäntilanne. Lisäksi yhteinen kokemuspohja näyttää olevan selkeä tekijä, joka vaikuttaa rahasta puhumiseen vuorovaikutussuhteissa.

Haastateltavat kertoivat pystyvänsä puhumaan läheisissä vuorovaikutussuhteissaan rahasta lähes kenen kanssa tahansa. Suurimmalla osalla haastateltavista ei ole ollenkaan sellaisia läheisiä vuorovaikutussuhteita, joissa ei edes jollain tasolla keskusteltaisi tai voisi keskustella raha-asioista. Kaikki haastateltavat kertoivat puhuvansa rahasta ja rahaan liittyvistä puheenaiheista ystävien, puolison, sisarusten ja lapsuudenperheen kanssa. Näiden lisäksi osa haastateltavista kertoi puhuvansa rahasta työkavereiden kanssa. Rahasta puhuminen näyttää kuitenkin olevan kaikista avoiminta ja yleisintä parisuhteessa oman puolison kanssa verrattuna muihin vuorovaikutussuhteisiin. Haastatteluissa useampi parisuhteessa elävä haastateltava kertoi pystyvänsä keskustelemaan puolison kanssa hyvin henkilökohtaisistakin raha-asioista, kuten palkasta tai säästöjen määrästä, vaikka ei muissa vuorovaikutussuhteissa puhuisi kyseisistä aiheista ollenkaan. Moni koki rahakeskustelun parisuhteessa myös tarpeelliseksi. Erityisesti samassa taloudessa puolisonsa kanssa asuvat haastateltavat toivat esiin, että puolison kanssa omasta raha- tai palkkatilanteesta puhumista tapahtuu erityisesti siksi, että ne vaikuttavat suoraan koko perheen taloudelliseen tilanteeseen.

Läheisten ystävien kanssa rahasta puhuminen näyttää haastattelujen perusteella olevan monella haastateltavalla hyvin samankaltaista kuin puolisoiden kanssa. Ystävien kanssa rahasta puhuminen näyttää eroavan kuitenkin rahaan liittyvien puheenaiheiden tarkemman valitsemisen ja rahakeskustelussa paljastettavien henkilökohtaisten tietojen osalta. Muutamat haastateltavat kertoivat, että he voivat ystävien kanssa puhua monista rahaan liittyvistä puheenaiheista avoimesti, mutta ei yhtä henkilökohtaisella tasolla kuin puolisoiden kanssa. Lisäksi erityisesti ystävyyssuhteissa puheenaiheiden valintaan vaikutti suhteen läheisyys ja luottamus sekä vuorovaikutussuhteen osapuolten samankaltaisuus esimerkiksi elämäntilanteen tai yhteisten taloudellisten kiinnostuksenkohteiden jakamisen kautta. Puheenaiheen valitsemista mietitään toisinaan tarkasti myös viestin vastaanottavan ystävän näkökulmasta, kuten yksi haastateltavista kuvaa:

> Et mul on myös ystävii kenen kans mä en vois puhuu muutaku just yleisesti. -- Ja pitää osat vähä sillee lukee et osa sit taas ymmärtää jotenki väärinki välil asioit, et huomaa ku jotku mun kaverit yrittää sanoo niinku et sijottakaa et pistäkää rahastoo vaik iha ees pieniki summa ni sitte osa voi ottaa sen sillai et mitä sä nyt heit neuvot niinku raha-asiois. (H10)

Oman lapsuudenperheen kanssa rahasta puhumisessa esiintyy selkeitä eroja haastateltavien keskuudessa. Sisaruksien kanssa haastateltavat kertoivat keskustelevansa raha-asioista hyvin avoimesti. Vanhempien kanssa rahasta puhuminen puolestaan oli jakautunutta. Osa haastateltavista ilmoitti puhuvansa rahasta omien vanhempien kanssa hyvin avoimesti ja usein, kun taas osa haastateltavista puolestaan kertoi puhuvansa rahasta vanhempien kanssa vain yleisellä tasolla ja harvoin. Löytyi myös haastateltavia, jotka eivät puhu raha-asioista omien vanhempien kanssa lainkaan. Lisäksi muutama haastateltava kertoi keskustelevansa raha-asioista vanhemmista erityisesti isän kanssa, mutta ei juuri ollenkaan äidin kanssa. Haastatteluissa ilmeni myös merkkejä rahasta puhumisen yksisuuntaisuudesta vanhempien kanssa, sillä muutama haastateltava kertoi itse puhuvansa raha-asioista vanhemmilleen avoimesti, vaikka vanhemmat eivät rahakeskusteluun lähtisikään välttämättä aina mukaan. Haastattelujen perusteella näyttää siltä, että osa haastateltavista haluaisi puhua rahasta vanhempien kanssa avoimesti, ja siksi myös tietoisesti heille puhuvat, vaikka eivät saisikaan yhtä avointa vastausta. Esimerkiksi eräs haastateltavista kuvaa yksisuuntaisuutta rahakeskusteluissa vanhempien kanssa näin:

> Varsinki just se ku mä puhun omien vanhempien kans niinku tosi avoimesti ite, he ei ehkä puhu mulle nii avoimesti. Mut niille mä vuodatan ain kaiken sillee, vaik he ei ehkä puhu mulle nii paljon tai kerro mulle nii paljon niist (raha-asioista), mut sit taas mä puhun heille. (H3)

Haastatteluissa ilmeni myös, että rahasta ei ole muutaman haastateltavan perheissä juuri koskaan puhuttu tai vanhemmat pitivät raha-asioita hyvin yksityisinä. Rahasta keskustelemattomuus lapsuudessa ei kuitenkaan ole vaikuttanut välttämättä haastateltavien omaan rahasta puhumiseen negatiivisesti, vaan se on kannustanut puhumaan rahasta avoimemmin, kuten yhden haastateltavan kommentista ilmenee:

> No perheen kanssa enemmän ehkä sellanen, et ku niitten kaa ei oo oikee ikinä puhuttu siit taloudellisesta tilanteesta ja kyl mä muistan et mä olisin itte ainaki varsinki sillon teininä kaivannu sellasta jotain konkretiaa siihen. Koska tiesi että ku sitä rahaa ei ole paljon, mut ku ei tienny sitä niinku summaa, ni se semmonen epämääränen ”ei ole paljon” oli tosi semmonen ahdistava konsepti. -- Ni se oli kyl vähä sillee, et ollaan vaa siit joskus ääneen pohdiskeltu tän saman ystävän kanssa, kenel on myös perhetausta hyvin samanlainen, et nuorempana ei oo perhees ollu kauheesti rahaa, ni sit siitä et itte ei haluu omille lapsille sitä, et jos ne niinku kysyy ni voin ihan hyvin vastata. Eikä sillee hys hys tästä ei puhuta. (H9)

Vähemmän läheisissä vuorovaikutussuhteissa, kuten työkavereiden kanssa, rahasta puhuminen eroaa erityisesti syvällisyydessään. Vähemmän läheisten ihmisten kanssa ei puhuta yhtä yleisesti tai avoimesti rahasta kuin läheisissä vuorovaikutussuhteissa. Tuntemattomien ihmisten kanssa haastateltavat eivät puhu rahasta ollenkaan tai puhuvat hyvin vähän ja todella yleisellä tasolla. Tuntemattomien kanssa rahakeskustelujen välttämisen syiksi haastateltavat esittivät oman epävarmuuden raha-asioiden osaamisessa sekä raha-asioiden henkilökohtaisuuden. Haastattelujen perusteella näyttää siltä, että rahasta puhumiseen vaaditaan pelkän keskustelukumppanin sijaan edes jollain tasolla läheinen vuorovaikutussuhde. Vuorovaikutussuhteen läheisyys puolestaan näyttää vaikuttavan rahasta puhumisen yleisyyteen, syvällisyyteen ja henkilökohtaisten tietojen jakamiseen.

6.2 Yksityisyyden säätely rahakeskusteluissa

6.2.1 Yksityisen tiedon jakaminen rahakeskusteluissa

Haastattelujen perusteella nuoret naiset säätelevät yksityisyyttään rahakeskusteluissa osittain tietoisesti ja osittain tiedostamatta. Haastatteluissa ilmeni erityisesti luottamuksen ja läheisyyden teemat yksityisyyden säätelyn yhteydessä. Nuoret naiset puhuvat rahasta enemmän ja syvällisemmin sellaisissa vuorovaikutussuhteissa, joissa he kokevat luottamusta. Sama ilmeni läheisyyden suhteen. Nuoret naiset käyvät rahakeskusteluja enemmän tai helpommin sellaisissa vuorovaikutussuhteissa, jotka he kokevat läheisiksi vuorovaikutussuhteiksi. Tällaisia läheisiä vuorovaikutussuhteita oli esimerkiksi parisuhde sekä perhe- ja ystävyyssuhteet.

Luottamusta ja läheisyyttä voidaan siten pitää haastateltavien mukaan rahasta puhumista edistävinä tekijöinä. Suurin osa haastateltavista kertoi, ettei mieti aktiivisesti keskustelutilanteiden yhteydessä tai muuten sitä, kenen kanssa he voivat puhua rahasta. Toisinaan haastateltavilla on kuitenkin tullut rahakeskusteluissa eteen tilanteita, joissa he ovat miettineet tietoisesti sitä, kuinka syvällisesti he voivat sen hetkisen keskustelukumppanin kanssa juuri kyseisestä raha-aiheesta avautua. Mitä läheisempi keskustelukumppani on ja mitä suurempi luottamus vuorovaikutussuhteessa vallitsee, sitä avoimemmin haastateltavat näyttävät rahaan liittyviä henkilökohtaisia tietojaan myös jakavan.

Lisäksi yksityisen tiedon jakamiseen näyttää olevan yhteydessä selkeästi yhtenä tekijänä samankaltaisen raha- tai elämäntilanteen jakaminen tai tieto siitä, että keskustelukumppani on

kokenut saman elämäntilanteen. Enemmistö haastateltavista toi esiin, että rahakeskusteluja on helpompi käydä sellaisten ihmisten kanssa, jotka ovat samankaltaisessa tilanteessa. Samankaltaisuuden voidaankin katsoa olevan tekijä, joka edistää rahasta keskustelemista vuorovaikutussuhteessa. Moni haastateltava kertoi, että on luontevaa puhua esimerkiksi sijoittamisesta sellaisille läheisille ihmisille, jotka myös sijoittavat, tai asunto- tai opintolainasta sellaisille läheisille, joilla myös on asunto- tai opintolainaa. Sama toistui esimerkiksi elämäntilanteen kontekstissa. Samanlaisissa elämäntilanteissa elävien on helppoa jakaa toisilleen yksityistäkin rahatietoa, kun keskustelijat voivat samaistua toisiinsa tai saada vertaistukea, kuten seuraavat haastateltavat kuvaavat:

> -- Mä puhun paljon opintolainasta ja sijottamisesta mun sisarusten kanssa, koska ne on ite molemmat myös opiskellu. Ja heil on niinku kokemusta just et kannattaako ottaa opintolainaa ja kannattaaks sitä sijottaa ja semmost että. Et käytännös haen sielt niinku sitä vertaistukee erilaisiin asioihin. Ja sit ehkä asuntosäästämisestä ni enemmän sitte just tyylii mun puolison kans koska me molemmat säästetää. Vähän sillee et mä jaan niit et kenen kans mä puhun mistäki raha-asioista, ehkä sillee et kuka osaa samaistuu samaan tilanteeseen tai et, on jotain annettavaa siihen. (H5)

> Joo, no siis varmaa just se että jos se toinen ihminen on sillee samankaltaisessa tilanteessa. Esim että jos mä niinku tiedän että mul on vaikka samankaltanen sijotussuunnitelma ku jollain muulla, nii sitte se voi olla niinku iha hyvä puheenaihe tai tota, just tietää vaikka että on jäämäs työttömäks jonkun kanssa samaan aikaan nii siitä. (H7)

Haastatteluissa ilmeni myös, että yksityisyyden säätelyyn rahakeskusteluissa liittyy tietoisia tai tiedostamattomia päätöksiä, jotka ohjaavat rahaan liittyvän yksityisen tiedon jakamista rahakeskusteluissa. Useamman haastateltavan puheesta ilmeni, että vuorovaikutussuhteet joissa rahasta puhutaan, on jollain tavalla ennalta päätettyjä. Näyttää siltä, että nuoret naiset puhuvat rahasta erityisesti sellaisten ihmisten kanssa, kenen kanssa he muutenkin puhuvat henkilökohtaisista asioista, eli luotettavissa vuorovaikutussuhteissa. Moni haastateltavista on siis ennalta päättänyt, mikä suhde on tarpeeksi luotettava yksityisen tiedon jakamiseen ja tämä ennalta asetettu skeema ohjaa yksityisen tiedon jakamista rahakeskusteluissa.

6.2.2 Oman ja keskustelukumppanin maineen suojelu

Nuorten naisten rahakeskusteluista on havaittavissa sellaisia piirteitä, jotka tähtäävät joko oman tai keskustelukumppanin statuksen ja maineen suojeluun. Moni haastateltavista ei selkeästi halua puhua sellaisista rahaan liittyvistä puheenaiheista, joiden he pelkäävät muuttavan käsitystä heistä

ihmisinä. Esimerkiksi poikkeuksellisen pieni varallisuus tai palkka nähdään tällaisena puheenaiheena. Useampi haastateltava kertoikin rajoittavansa henkilökohtaisista raha-asioistaan puhumista erityisesti silloin, kun omat raha-asiat ovat huonosti. Huonolla rahatilanteella haastateltavat tarkoittivat muun muassa sitä, kun on vain vähän rahaa pankkitilillä, ei ole säästöjä tai ei ole tiedossa säännöllisiä tuloja.

Toisaalta haastatteluissa ilmeni myös, ettei rahaan liittyvää yksityistä tietoa jaeta silloinkaan, kun olisi erittäin positiivisia rahaan liittyviä tietoja jaettavana. Tällaisia positiivisia raha-asioita haastateltavien mukaan on esimerkiksi se, että on paljon rahaa säästössä tai sijoituksissa tai on saanut poikkeuksellisen paljon rahaa jostain ilman sitä itse tienaamatta, kuten esimerkiksi läheisiltä. Haastateltavat pelkäävät, että itselle positiivisen rahaan liittyvän asian jakaminen saattaisi aiheuttaa sen, että keskustelukumppani muuttaisi käsitystään heistä. Eräs haastateltavista selvensi tätä asiaa kuvaamalla, ettei kertoisi esimerkiksi lottovoitosta muille ihmisille, jotteivat he muuttaisi käsitystään hänestä. Neutraaleista raha-asioista puhuminen puolestaan vaikuttaa olevan nuorille naisille helppoa lähes tilanteesta riippumatta.

Liiallisen yksityisen tiedon jakamista säädellään myös siksi, ettei haluta aiheuttaa keskustelukumppanille epämukavaa oloa tai kiusaannuttaa heitä. Yksityisyyden säätelyyn nuorten naisten rahakeskusteluissa näyttääkin liittyvän vahvasti vertaisuuden tunne ja vertaistuki. Useampi haastateltava kertoi miettivänsä paljon tai jonkin verran sitä, mistä rahaan liittyvistä aiheista he voivat puhua tietyn keskustelukumppanin kanssa. Rahakeskustelussa ei haluta puhua liian henkilökohtaisista positiivisista tai negatiivisista rahaan liittyvistä asioista erityisesti silloin, kun keskustelukumppani ei jaa samanlaista kulttuuria rahankäytön suhteen tai kun esimerkiksi keskustelijoiden palkkatasot tai käytettävissä olevan rahan määrä eroaa liikaa toisistaan. Tämä vaikuttaa myös rahaan liittyvien puheenaiheiden valintaan ja yksityisen tiedon jakamisen tasoon erilaisissa vuorovaikutussuhteissa, mikä ilmenee muun muassa seuraavasta haastateltavan kommentista:

> Nojoo, tavallaan ehkä se et kyl mäki mun kaveriporukas nään sen et ketkä on tavallaa mun kaa samal aaltopituudella siinä. Et jos niinku on ystävä, kuka on tosi tuhlaileva vaikka, ni harvemmin mä sit sille kerron et no ite pistin tän verran säästöön. Mut sit jos mä tiedän taas et joku on tosi tavallaa, elää saman tyyppisesti, ni sen kaa on sit helpompi jakaa tämmösii. (H6)

Haastattelujen perusteella nuoret naiset siis säätävät yksityisyyden tiedon jakamista tai jopa vaikenevat rahakeskusteluissa erityisesti silloin, kun he pelkäävät yksityisen tiedon jakamisen muuttavan heidän nykyistä statustaan keskustelukumppanin silmissä. Yksityisen tiedon jakamiseen

näyttää vaikuttavan myös keskustelukumppanin suojeleminen. Haastatteluissa tuli ilmi, että moni miettii etukäteen tai keskustelun aikana, millaiset rahaan liittyvät puheenaiheet ovat sopivia tietyn keskustelukumppanin kanssa, jotta keskustelukumppani ei tunne oloaan epämukavaksi tai joudu epämukavaan tilanteeseen. Kasvojen menettämisen pelkoon tai keskustelukumppanin epämukavaan tilanteeseen asettamisen välttäminen näkyy myös siinä, että vaikka haastateltavat kertoivat voivansa puhua raha-asioista sekä kasvotusten että teknologiavälitteisesti, on kasvotusten puhuminen selvästi mieluisin tapa käydä rahakeskusteluja. Kasvotusten puhuessa näkee keskustelukumppanin ilmeitä ja eleitä, jolloin keskustelua pystyy mukauttamaan ja ohjaamaan niiden mukaan.

6.2.3 Yksityisyyden säätely keskustelun paikan mukaan

Yksi selkeä yksityisyyden säätelyyn liittyvä tekijä, joka toistui lähes kaikissa haastatteluissa, oli fyysisen paikan yhteys rahasta puhumiseen ja yksityisyyden säätelyyn. Nuoret naiset näyttävät puhuvan rahasta erityisesti läheisissä vuorovaikutussuhteissaan hyvinkin avoimesti ja asiaa miettimättä, mutta avoimet rahakeskustelut käydään mieluiten kotiympäristöissä tai rauhallisella paikalla. Haastateltavat eivät keskustele rahasta mielellään julkisilla paikoilla, kuten kahviloissa tai julkisissa kulkuvälineissä. Mikäli rahasta kuitenkin ajaudutaan puhumaan julkisella paikalla, on keskustelu yleensä pinnallista. Vaikka haastatellut nuoret naiset eivät siis pääasiassa koe rahakeskusteluun liittyvän tabumaisuutta, eivät he myöskään koe julkisia paikkoja luonteviksi paikoiksi rahakeskustelujen käymiselle. Haastateltavien mukaan julkisella paikalla rahasta puhumista vähentää paikalla olevien keskustelun ulkopuolisten ihmisten läsnäolo ja ikään kuin pelko siitä, että he mieltäisivät rahakeskustelun tabuksi. Useampi haastateltava kertoikin voivansa puhua rahasta avoimesti myös julkisilla paikoilla, mikäli ympärillä olevat ihmiset eivät kuule keskustelua. Julkisella paikalla rahakeskustelua ei aktiivisesti vältetä tai kielletä, mutta siihen ei ajauduta yhtä helposti tai rahakeskustelussa vältetään henkilökohtaisista asioista puhumista ja jopa madalletaan äänentasoa. Julkisella tilalla on siten merkittäviä yksityisyyden säätelyyn liittyviä vaikutuksia rahasta puhumiseen nuorten naisten keskuudessa. Julkisen tilan vaikutusta rahasta puhumiseen kuvailtiin muun muassa seuraavasti:

> -- Sitte myös silleen et tietty yksityisyys, et joo oon mä siis puhunu jossain kahviloissa ja ravintoloissa ja tällee mut en mä nyt sillee mitenkää ”laa laa laa” (korottaa ääntään) huuda ettei ympärillä olevat kuule niinku ihan jokasta yksityiskohtaa. Et ehkä just tyypillisin tilanne, ja sellane ehkä helpoin tilanne on et jonkun kotona tai jossain yksityisessä tilassa kasvokkain niiden ihmisten kanssa, ketkä on siinä. (H7)

> No tost fyysisest tilasta, nii on helpompi (puhua rahasta) jos on jonku kotona tai vähä yksityisemmäs tilassa puhumassa. Ja jos puhuu puhelimessa nii sillonki, en mä ehkä just jossai metrossa kävis puhelimessa jotain rahakeskustelua. Et se tuntuis vähä epämukavalta. Että just et jos mä oon ite jossai julkises fyysises tilassa nii ei ehkä sillon. Mut sitte toisaalta vaik jossai ravintoladinneril kavereiden kanssa nii voi tuntuu ihan sillee hyvältä puhua tai et se voi olla iha luonteva ympäristö. Et ehkä jossai kadulla tai julkisis kulkuneuvoissa tuntuu et se ei oo ehkä luonteva ympäristö. (H11)

Rahakeskustelun toteuttamisen fyysinen paikka näyttää olevan yhteydessä nuorten naisten avoimuuteen ja syvällisyyteen rahakeskusteluissa. Avoin rahakeskustelu edellyttää sellaista tilaa ja tilannetta, jossa haastateltavat kokevat, ettei keskustelu kantaudu muiden kuultavaksi. Rahakeskusteluja ei haluta muiden kuultavaksi siksi, koska rahakeskusteluun liitetään luottamuksen ja läheisyyden piirteet, eikä siksi tuntemattomien tai ei-läheisten ihmisten läsnäolo tunnu haastateltavista mukavalta. Rahaan liittyvät puheenaiheet liittyvät haastateltavilla yleensä omaan arkeen ja omiin kokemuksiin, ja rahasta puhuminen näyttää vaativan haastateltavilla edes jonkinlaisen vuorovaikutussuhteen, joten julkisella paikalla olevien tuntemattomien ihmisten ei siksi haluta kuulevan rahakeskusteluja.

6.3 Rahapodcastien yhteys rahasta puhumiseen

6.3.1 Kannustavat ja opettavaiset rahapodcastit

Lähes kaikki haastateltavat ilmaisivat rahapodcastien kuuntelemisen edistäneen avoimuutta rahasta puhumisessa. Monien kohdalla rahapodcastien kuunteleminen on myös lisännyt rahasta puhumista. Haastatteluissa ilmeni, että rahapodcastit ovat edistäneet rahasta puhumista erityisesti kahdesta syystä. Ensimmäiseksi ne ovat kannustaneet nuoria naisia keskustelemaan rahasta. Haastateltavat kertoivat, että podcastien pitäjät ovat jaksoissa kannustaneet kuuntelijoita keskustelemaan rahasta ja se on saanut haastateltavia aloittamaan enemmän keskusteluja rahasta. Lisäksi erityisesti muiden naisten rahasta puhumisen kuunteleminen on näyttänyt mallia haastateltaville ja innostanut avaamaan rahakeskusteluja myös omissa vuorovaikutussuhteissa. Ennen rahapodcastien kuuntelemisen aloittamista suurin osa haastateltavista koki rahasta puhumisen neutraalina, ei juurikaan positiivisia tai negatiivisia tunteita herättävänä asiana. Kuitenkin rahapodcastien kuuntelemisen aloittamisen jälkeen rahasta puhuminen on muuttunut neutraalista asiasta positiiviseksi asiaksi monilla haastateltavilla. Yksi haastateltavista kiteyttää rahapodcastien yhteyden rahakeskustelujen avoimuuteen ja rahasta keskustelemisen mieluisuuteen seuraavasti:

> Must on tullu paljo vapaampi sen suhteen et milloin mä puhun rahasta tai kenen kanssa ja miks. Et just ennen on ehkä ollu se asenne niinku et ei oikee puhuta rahasta ja näin, mut nykyään mä puhun oikeestaan aika mielellänikin rahasta. Et just avautunu se rahan maailma, vähän niinku koska ei sitä oikeen niinku rahaa ja rahan käyttämistä opeteta missään, se pitää ite siihen hakee se kiinnostus ja sit just ku kotona ainaki meil oli semmonen et me ei hirveesti puhuta rahasta. Esimerkiks mä en tiedä mun vanhempien tuloista tyylii mitään. Ni nyt just ku on alkanu kuuntelee tätä podcastii ni on avautunu ihan eri taval et kyl mä nyt ainaki ite haluun ol avoin mun raha-asioista. Ni sit se ehkä just helpottuu muillekkin se rahasta keskusteleminen. (H5)

Toiseksi rahapodcastit ovat toimineet myös opettavaisina mediasisältöinä nuorille naisille. Rahapodcasteja kuuntelemalla monet haastateltavat ovat oppineet lisää rahasta erilaisten teemajaksojen kautta. Rahapodcastit ovat siis lisänneet haastateltavien tietoa ja osaamista raha-asioista, ja siten rahaan liittyvät aiheet ovat siirtyneet heidän keskusteluihin ja rahasta on myös siksi luonnollista puhua enemmän. Tämän lisäksi rahapodcastit ovat erilaisilla teemajaksoillaan avartaneet haastateltavien näkemyksiä rahasta ja tuoneet uusia näkökulmia rahaan ja siitä puhumiseen. Useampi haastateltava kertoi uusien näkökulmien myös lisänneen uusia keskusteluaiheita omiin rahakeskusteluihin. Näyttää siltä, että rahapodcastien kuunteleminen on myös normalisoinut ja arkipäiväistänyt rahasta puhumista haastateltavien mielissä. Rahapodcastien kuuntelemisesta on muodostunut monelle haastateltavalle arkinen rutiini, jolloin myös rahasta keskusteleminen on vähitellen siirtynyt vielä enemmän arkisiin keskusteluihin ja uudenlaisiin tilanteisiin.

Monet haastateltavista ovat aivan tietoisesti ja tarkoituksellisesti hyödyntäneet rahapodcastien jaksojen aiheita omissa vuorovaikutussuhteissaan rahakeskustelun avaamiseksi. Rahapodcastit ja niiden jaksot itsessään ovat toimineet helppoina keskustelun avaajina, ja nuoret naiset ovat avanneet rahakeskusteluja rahapodcastien tai niiden sisältöjen kautta. Rahapodcastien kuunteleminen on edistänyt haastateltavien rahasta puhumista esimerkiksi niin, että omista raha-asioista on helppo alkaa keskustella rahapodcastien ja niiden sisältöjen kautta. Rahapodcastit ja niiden jaksot toimivat keskustelun avaajina, joiden kautta voidaan siirtyä henkilökohtaisista raha-asioista puhumiseen, kuten yksi haastateltavista selventää:

> Voi olla, koska voi ehkä puhuu jostain tietystä jaksosta vaikka, nii se toimii siinä sellasena taustatekijänä et voi keskustella siitä, mut sit samalla keskustelee myös niinku omasta tilanteesta sen jakson kautta. (H1)

Rahapodcastien kuunteleminen on herättänyt haastateltavissa erityisesti innostuneisuuden tunteita. Joistakin jaksoista on tullut myös jopa tärkeitä haastateltaville ja niiden kuuntelemiseen liitetäänkin erityisesti positiivisia tunteita. Erityisesti naispuolisten rahapodcadstien pitäjien ja heidän naisvieraiden rahasta puhumisen kuunteleminen on ollut monelle haastateltavalle merkityksellistä,

sillä se on normalisoinut heille naisten rahasta puhumista ja kannustanut ajattelemaan, että rahasta puhuminen ei ole vain tietyn sukupuolen ja ikäryhmän oikeus ja että rahasta pitäisi keskustella enemmän. Haastateltavat pitävät naispuolisia rahapodcastien pitäjiä ikään kuin vertaisinaan ja haastatteluissa ilmeni, että rahapodcasteilla on ollut myös vertaistuellista vaikutusta rahasta puhumiseen, kuten yksi haastateltavista kertoo:

> -- No siis nehän on ihan boss ladyja, mutta siis kyl mä koen että nimenomaan ku siin on kaks nuorta naista (niin sillä on ollut vaikutusta podcastin vaikuttavuuteen). Just puhuttin eilen itseasiassa et kun just joku vaikka pankkimaailma ja rahotuspuoli on tosi miesvoittosta, niinku yleisesti ollu aika kauan. Et nyt vast lähivuosina siel on ollu enemmän naisia. Ja jotenki se että, miten me vaik aatellaan esimerkiks sijottamisesta et se on kuule joku miehet salkkujes kans siel, vaik se ei todellakaa oo enää nii, ni kyl mä koen et siin on semmost kaks niinku nuorta naista ketkä vetää tämmöst keskusteluu ja tietää niist asioist tosi paljon ja on tosi perehtyneitä, ni kyl se madaltaa sitä omaaki kynnystä puhua siitä. Ja tulee myös sellanen et vitsit niinku kylhän mekin voidaan. Niinku ihan vaan tietää näist asioista nuorena naisena. Ni yhtä lailla niinku mullakin on kaikki valtuudet ku ois vaikka sillä jollakin kuuskymppisel pörssimeklarityypillä ketä on keränny omaisuuden sijotuksilla. (H3)

Rahapodcastit näyttävät toimivan nuorilla naisilla siis erityisesti rahakeskusteluun kannustajina ja tiedon lisääjinä. Rahapodcastien kuunteleminen on herättänyt positiivisia tunnereaktioita ja jopa tunnesiteitä, joiden myötä monien haastateltavien asenne rahasta puhumista kohtaan näyttää muuttuneen. Lisäksi rahapodcastit näyttävät edesauttavan sekä rahaan liittyvien keskustelujen, että keskusteluaiheiden lisääntymistä nuorten haastateltujen naisten keskuudessa.

6.3.2 Rahakeskustelujen osallistujat ja roolit

Rahapodcastien kuunteleminen on muuttanut rahasta keskustelemista jonkin verran rahakeskustelujen tilanteiden, keskustelukumppanien ja puheenaiheiden suhteen. Haastateltavat ovat kokeneet rahapodcastien kuuntelemisen aloittamisen jälkeen muutosta erityisesti rahasta puhumiseen liittyvässä vapautuneisuudessa, mikä näkyy rahasta keskustelemisena useammissa tilanteissa sekä useammista rahaan liittyvistä puheenaiheista keskustelemisena läheisissä vuorovaikutussuhteissa. Vaikka rahapodcastien kuunteleminen on muuttanut rahasta puhumista vapaammaksi, ei se ole kuitenkaan lisännyt vuorovaikutussuhteiden määrää, joissa rahasta keskustellaan, vaan rahasta puhutaan samoissa vuorovaikutussuhteissa kuin ennenkin, mutta avoimemmin ja enemmän.

Haastateltavien mukaan rahapodcastien kautta rahasta puhuminen on lisääntynyt erityisesti naispuolisten ystävien kanssa. Useampi haastateltava kertoi, että rahakeskustelun aloittaminen on helppoa, kun alkaa keskustella asiasta esimerkiksi johonkin podcast-jaksoon viitaten. Haastateltavat myös keskustelevat rahapodcastien sisällöistä mieluiten sellaisten naispuolisten ystävien kanssa, joiden he tietävät myös kuuntelevan samaa tai samoja rahapodcasteja. Kuitenkin rahasta on alettu rahapodcastien kuuntelemisen jälkeen puhumaan aktiivisemmin myös sellaisten naispuolisten ystävien kanssa, jotka eivät kuuntele rahapodcasteja, esimerkiksi kannustamismielessä. Lisäksi rahapodcastien kuunteleminen on lisännyt rahasta puhumista myös vanhempien kanssa sekä parisuhteessa elävillä haastateltavilla myös parisuhteissa.

Haastateltavat kokevat rahapodcastien kuuntelemisen muuttaneen heidän omaa rooliaan rahakeskusteluissa aktiivisemmaksi. Ennen rahakeskustelujen kuuntelemista haastateltavat saattoivat ottaa rahakeskusteluissa helposti pelkän kuuntelijan roolin, mutta rahapodcastien kuuntelemisen aloittamisen jälkeen rooli on monella haastateltavalla muuttunut esimerkiksi keskustelun avaajaksi, kysymysten esittäjäksi ja jopa kyseenalaistajaksi. Erityisesti rahapodcastit ovat madaltaneet ottaa osaa rahakeskusteluun uusissakin tilanteissa. Rahapodcastit ovat tuoneet haastateltaville rohkeutta ja itsevarmuutta puhua rahasta tiedon lisääntymisen kautta, ja siksi rahakeskusteluissa uskalletaan ottaa uusia rooleja ja tuoda esiin omia mielipiteitä aiempaa helpommin, mikä ilmenee esimerkiksi seuraavasta puheenvuorosta:

> Niinku sanoin ni joskus ennen mä en ois varmaan ees kuunnellu mitää sijottamiseen liittyvää keskusteluu. Ni nyt sitä kuuntelee eri taval ja myöskin saattaa osallistua. Et ehkä se on kaikist se isoin. Just se sijottamisasia on just ennen ollu sellanen mitä jotkut muut tekee kel on paljon rahaa ja ne tietää mitä ne tekee. Ni nykyää siit on vähä eri kuva. Et tavallaan tuntuu et no yhtä hyvin mäki voin niinku, olla tavallaan vaikka sijottaja. Ja sit sen myötä myös osallistuu tollasii keskusteluihin. Et se on ehkä se selkein [rahapodcastien vaikutus viestintäkäyttäytymiseen]. Et ei se varsinaisest muuten ku mulle on jotenki tommonen arkinen rahankäyttö ollu helppo puhuu aina. (H6)

Useampi haastateltava toi kuitenkin ilmi, että rahapodcastien kuuntelemisen aloittaminen on tapahtunut sellaisessa elämänvaiheessa, kun raha-asiat ovat muutenkin alkaneet kiinnostamaan tai haastateltavat ovat halunneet tai joutuneet alkaa ajatella rahaa ja rahankäyttöä enemmän. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi omille muuttaminen tai tiettyä tavoitetta, kuten asuntoa varten säästämisen aloittaminen. Rahapodcastien kuunteleminen on kulkenut raha-asioiden selvittämisen ja opettelemisen rinnalla, eikä ole selvää, mikä edistysaskel rahasta puhumisessa on rahapodcastien ansiota ja mikä aikuistumisen tai muuta kautta tiedon lisääntymisen ansiota. Haastattelujen perusteella varmaa näyttää kuitenkin olevan se, että rahapodcasteilla on ollut keskusteluja lisäävä ja rahakeskusteluihin aktivoiva vaikutus nuoriin naisiin.

7 POHDINTA

7.1 Tulosten tarkastelu

Tämän tutkielman tavoitteena oli saada tietoa siitä, miten nuoret naiset puhuvat rahasta ja miten viime aikoina Suomessa yleistyneet rahaa käsittelevät podcastit, eli rahapodcastit, ovat yhteydessä rahasta puhumiseen. Haastatteluissa selvitettiin nuorten naisten kokemuksia ja näkemyksiä omaan rahasta puhumiseensa liittyen, joten myös tulokset ovat nuorten naisten kertomiin kokemuksiin pohjautuvia. Tässä pohdintaosiossa on pohdittu tutkimuksen päätuloksia tutkimuskysymysten mukaisessa järjestyksessä.

7.1.1 Nuorten naisten rahakeskustelujen luonne

Tutkielman ensimmäinen tutkimuskysymys pyrki löytämään vastauksia siihen, miten nuoret naiset kokevat keskustelevansa rahasta ja millaisissa vuorovaikutussuhteissa ja -tilanteissa rahakeskusteluja käydään. Tutkielmaan haastatelluista 12 nuoresta rahapodcastia kuuntelevasta naisesta enemmistö kuvaili itseään erityisesti läheisissä vuorovaikutussuhteissa avoimina ja arkipäiväisinä rahasta puhujina, joille raha ei ole tabu keskusteluaiheena. Arkisuudella haastateltavat viittasivat siihen, että rahasta keskustellaan arjessa lähes joka päivä, ja rahakeskustelut liittyvät usein rahan ympärillä arkisiin ja suurinta osaa ihmisiä koskettaviin aiheisiin. Lisäksi arkisuudella viitattiin rahapuheen helppouteen ja arkisen rahasta keskustelemisen viitattiin olevan lähes yhtä helppoa, kuin muiden arkiaskareiden toteuttamisen. Tuntemattomien tai vähemmän läheisten ihmisten kanssa rahasta ei puhuta ollenkaan, eikä rahasta keskustella myöskään julkisesti. Vaikka nuorten naisten keskuudessa rahasta puhumista ei koeta enää tabuna ja rahasta puhiminen on yleistynyt erityisesti läheisissä vuorovaikutussuhteissa, on haastateltavien rahakeskusteluissaselkeästi vielä Romon (2015) tutkimustulosten mukaista tabumaisuutta vähemmän läheisten tai tuntemattomien ihmisten kanssa, sillä rahasta puhuminen ei-läheisten ihmisten tai tuntemattomien kanssa ei tämän tutkielman mukaan ole yleistä.

Kukaan haastateltava ei tuonut esiin puheessaan, ettei keskustelisi raha-asioista, koska ei ole mitään kerrottavaa tai ei omaa omia tuloja tai taloudellista tietoa tai taitoa. Tämän tuloksen perusteella nuorten naisten rahakeskusteluissa ei tapahdu narratiivista välttämistä puutteellisen taloustietämyksen vuoksi, kuten Eeling ja Robin (2008) yli 10 vuoden takaisessa tutkimuksessaan

huomasivat. Narratiivista välttämistä näyttää kuitenkin nuorten naisten keskuudessa tapahtuvan erityisesti vaikeista raha-asioista puhumisen yhteydessä ja tuntemattomien ihmisten kanssa. Rahasta puhumista pyritään välttämään, kun keskustelukumppanin kanssa ei ole läheistä ihmissuhdetta tai kun keskustelu on ajautumassa aiheeseen, joka on itselle hyvin henkilökohtainen tai voi asettaa keskustelijan huonoon valoon. Tämän tuloksen perusteella tutkielmaa varten haastatellut nuoret naiset näyttävät toteuttavan lähinnä vain toista Eelingin ja Robinin (2008) toteamaa narratiivisen välttämisen ulottuvuutta, eli rahakeskustelun välttämistä epämiellyttävien tunteiden tai itsensä suojelemisen vuoksi. Haastatteluissa ilmeni kuitenkin myös, että kun rahakeskustelu ajautuu sellaisiin aiheisiin, joista haastateltavilla ei ole tarpeeksi tietoa, he mieluummin välttävät keskusteluun osallistumista. Lisäksi itselle vaikeista raha-asioista puhuminen saattaa herättää haastateltavissa negatiivisia tunteita. Myös näissä tapauksissa voi olla kyse narratiivisen välttämisen toteutumisesta, mutta kyse voi toisaalta olla myös siitä, ettei sellaisiin keskusteluihin joihin itsellä ei ole sanottavaa yksinkertaisesti haluta tai ole mielenkiintoa osallistua.

Yleisimpiä ja haastateltavien mukaan helpoimpia ja avoimimpia rahaan liittyviä keskusteluaiheita nuorille naisille olivat arkipäiväisyyteen liitettävät aiheet, kuten säästäminen ja kuluttaminen. Romon ja Vangelistin (2014) tutkimustulosten mukaan vanhempien ja lasten välinen rahasta keskusteleminen vaikuttaa siihen, miten lapset puhuvat rahasta myöhemmin nuorina ja aikuisina. Heidän tutkimuksen mukaan vanhemmat puhuvat yleisimmin lapsille yleistasolla talouskasvatukseen liittyvistä aiheista, kuten säästämisestä ja kuluttamisesta. Romon ja Vangelistin (2014) tutkimuksella ja tässä tutkielmassa havaittujen nuorten naisten yleisimpien rahateemaisten keskusteluaiheilla on siis yhtymäkohtia. Voi olla, että vanhemmat ovat puhuneet haastateltaville heidän lapsuudessaan juurikin arkipäiväisistä raha-asioista yleistasolla, ja siksi niistä puhuminen on helppoa myös nuorena aikuisena.

Nuoret naiset pitävät itseään avoimina rahasta puhujina, mutta rahasta puhumisen avoimuuden tasot vaihtelevat kuitenkin haastateltavien keskuudessa, eivätkä kaikki tarkoita avoimuudella saman tason avoimuutta. Haastateltavat rinnastivat rahasta puhumisen avoimuutta eri tilanteista riippuen muun muassa rahasta puhumisen helppouteen sekä rahasta puhumisen ja keskustelukumppaneiden määrään. Avoimuudella saatetaan tarkoittaa avoimen tiedon jakamisen lisäksi myös rahakeskustelujen toteutumista useammissa vuorovaikutussuhteissa sekä rahasta puhumisen helppoutta. Haastattelujen perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että erityisesti yksityisen rahaan liittyvän tiedon kohdalla rahasta puhumisen avoimuus vaihtelee. Toiset haastateltavat kertoivat pystyvänsä puhumaan arkaluontoisista raha-asioista avoimemmin kuin toiset, vaikka lähes kaikki

kertoivat kuitenkin olevansa avoimia rahasta puhujia. Avoimuuden tasoon rahakeskusteluissa vaikuttaa puheenaiheiden lisäksi muun muassa keskustelijoiden vuorovaikutussuhteen läheisyys ja luottamus. Voidaan argumentoida, että nuoret naiset liittävät rahasta puhumisen avoimuuteen hyvin erilaisia ominaisuuksia ja näkevät asian hyvin eri tavoin, eikä avoimella keskustelulla välttämättä tarkoiteta keskenään samoja asioita. Kuitenkin rahasta keskustellaan usein nuorten naisten keskuudessa erityisesti läheisissä vuorovaikutussuhteissa ja niissä myös puhutaan henkilökohtaisistakin raha-aiheista, joten rahasta puhuminen näyttää olevan ennemmin avointa kuin sulkeutunutta.

Lisäksi haastattelujen perusteella voidaan todeta, että avoimuus vaikuttaa olevan nuorilla naisilla ikään kuin pyrkimys avoimeen rahasta puhumiseen. Kenties siksi haastatellut nuoret naiset myös halusivat tuoda itseään esiin korostetusti avoimina rahasta puhujina, vaikka saattaisivatkin oikeasti puhua rahasta vähemmän avoimesti. Osa haastateltavista kertoi myös tietoisesti päättäneensä, että he aikovat pyrkiä avoimeen rahasta puhumiseen. Pyrkimyksellä avoimuuteen ja avoimuuden korostamisen perusteella näyttää siltä, että haastateltavat ajattelevat rahasta vähemmän avoimesti puhumisen olevan jotenkin noloa tai sulkeutuneeksi rahasta puhujaksi julistautuminen asettaisi heidät huonoon valoon. Rahasta puhumisen avoimuus näyttää yhdistyvän hyvän rahankäyttäjän ja taloudellisen osaajan rooliin, johon haastateltavat haluavat pyrkiä. Voi siis olla, että useampi tähän tutkielmaan haastatelluista nuorista naisista on oikeasti avoin rahasta puhuja, tai sitten avoimena rahasta puhujana esittäytyminen voidaan ymmärtää sosiaalisesti hyväksytyksi vastaukseksi (Puusa ym. 2020), ja siksi omaa avoimuutta haluttiin korostaa haastatteluvastauksissa.

Haastatellut nuoret naiset ilmaisivat keskustelevansa raha-asioista läheisissä vuorovaikutussuhteissa, erityisesti puolison, ystävien tai perheenjäsenten kanssa. Puolison kanssa rahasta keskustelemista kuvattiin hyvin avoimeksi ja puolison kanssa keskustellaan sellaisistakin raha-asioista, joista ei muiden kanssa puhuta. Tämä tutkimustulos mukailee Romon (2015) tutkimuksen tulosta siitä, että parisuhteessa rahasta puhutaan mahdollisesti enemmän, kuin muissa vuorovaikutussuhteissa ja pariskunnan välisessä rahakeskustelussa on keskiössä muun muassa taloudellisen epävarmuuden vähentäminen. Haastateltavien mukaan tällaista epävarmuuden vähentämistä ilmeni myös heidän parisuhteissa, sillä puolison kanssa avointa rahasta puhumista selitettiin muun muassa oman rahatilanteen vaikutuksella koko perheen taloudelliseen tilanteeseen sekä yhteisen tulevaisuuden suunnittelulla.

Puolison kanssa rahasta puhumista kuvattiin haastatteluissa nimenomaan tavanomaisina keskustelutilanteina, eikä kukaan haastateltava erotellut, että rahasta keskusteltaisiin parisuhteessa konfliktitilanteissa. Stanley ja Einhornin (2007) mukaan raha kuitenkin on yksi yleisimmistä syistä avioliitossa elävien konfliktitilanteisiin. Voi silti olla, etteivät rahakeskusteluiden konfliktit tulleet ilmi tämän tutkielman haastatteluissa, sillä asiasta ei suoraan kysytty. Toisaalta raha-asiat eivät välttämättä aiheuta nuorten parisuhteissa konflikteja enää samalla tavalla, kuin yli vuosikymmenen takaisessa tutkimuksessa on todettu. Joka tapauksessa tämä tutkielma vahvistaa sitä, että rahakeskustelut ovat yhä läsnä parisuhteissa ja rahasta puhuminen omalle kumppanille on haastateltujen nuorten naisten keskuudessa luontevaa.

Tutkielman tulosten mukaan moni haastateltava keskustelee rahasta hyvin samankaltaisesti ja avoimesti ystävien kanssa, kuin puolison tai seurustelukumppanin kanssa. Se kertoo ainakin siitä, että rahasta puhuminen on suhteellisen yleistä myös nuorten naisten ystävyyssuhteissa, eikä rahasta puhuta pelkästään pinnallisella tasolla. Tämän tutkielman tulosten mukaan ystävyyssuhteiden rahakeskustelut näyttävät eroavan parisuhteiden rahakeskusteluista siten, että sopivia rahaan liittyviä puheenaiheita mietitään tarkemmin ja erityisesti yhteinen kokemuspohja ja samankaltaisuuden taso vaikuttavat keskusteluaiheiden valintaan. Puheenaiheiden valinta ja rahakeskustelujen toteutuminen ja syvällisyys ystävyyssuhteissa voidaan nähdä eräänlaisina ystävyyssuhteen sääntöinä, jotka erottavat ystävyyssuhteet muista läheisistä vuorovaikutussuhteista (Wiseman 1986, 191).

Nuorten naisten rahakeskustelujen luonne ystävyyssuhteiden kontekstissa vahvistaa Alsemgeestin (2016) huomiota siitä, että vaikka avointa rahapuhetta pitäisi tärkeänä, ei rahasta puhuminen ole välttämättä luontevaa kaikissa tilanteissa. Nuorten naisten rahasta puhuminen ystävien kanssa vaikuttaa olevan avointa erityisesti silloin, kun ystävyyssuhde on läheinen ja ystävät jakavat samankaltaisen raha- tai elämäntilanteen keskenään. Jää tulevien tutkimuksien varaan selvittää, mistä johtuu, ettei parisuhteissa mietitä rahakeskustelujen aiheita niin tarkasti yhteisen kokemuspohjan tai elämäntilanteen kautta. Loogisesti ajateltuna syy voi olla siinä, että monissa parisuhteissa, erityisesti avo- tai avioliitoissa, parisuhteiden taloustilanne on yhteinen ja siten rahasta puhuminen on mahdollisesti helpompaa. Boylen (2012) mukaan esimerkiksi avioliitossa taloustilanteen koettu yhteinen omistajuus vähentää parisuhteissa tapahtuvaa negatiivissävytteistä viestintää. Voi siis olla, että rahan yhteinen omistajuus myös lisää rahaan liittyvää viestintää ylipäätään.

Useampi haastateltava toi esiin, että rahakeskustelu omien vanhempien kanssa on pääasiassa pintapuolista ja osa haastateltavista kertoi, ettei keskustele raha-asioista vanhempien kanssa ollenkaan. Vanhempien kanssa rahasta keskustelemisen välttämiseen saattaa vaikuttaa moni asia, kuten lapsen ja vanhemman välisen suhteen laatu ja läheisyys. Toki haastatellut nuoret naiset olivat myös jo aikuisia, joten rahasta puhuminen vanhempien kanssa voi siksikin olla vähäistä. Haastateltavat voivat esimerkiksi kokea, etteivät he aikuisina ihmisinä ole vanhemmilleen tilivelvollisia tai näkemykset rahasta ovat niin eroavaisia, ettei keskustelu kannata. Lisäksi haastatteluissa nousi esiin rahasta puhumisen tavat ja perinteet perheen keskuudessa. Rahasta puhumisen välttämisen perinne on vaikuttanut osaan haastateltavista myös niin, että he ovat itse päättäneet tietoisesti valita puhuvansa avoimesti rahasta. Tämän yksittäisen tuloksen perusteella lapsuudessa rahasta puhumattomuudella ei välttämättä ole suoranaisesti negatiivista vaikutusta lapsen rahasta puhumiseen tulevaisuudessa. Tutkielman tulokset ovat siten linjassa Alsemgeestin (2014, 517) tulosten kanssa, joiden mukaan vanhemmat eivät halua puhua rahasta avoimesti lapsille.

Nuorten naisten rahakeskusteluissa on huomattavissa vieläkin pieniä tabumaisia piirteitä, sillä rahasta keskustellaan vain läheisissä vuorovaikutussuhteissa ja niissäkin osittain rajoitetusti. Tärkeämpää on kuitenkin keskittää huomiota siihen, että nuoret naiset ylipäätään puhuvat rahasta vuorovaikutussuhteissaan ja kokevat itse tekevänsä sitä avoimesti. Tämän tutkielman tulokset osoittavat siis esimerkiksi Eeling ja Robinin (2008) sekä Ardenerin (1975) aiemmat tutkimustulokset naisten puuttumisesta rahakeskusteluista ja rahakeskustelujen hiljaisen ryhmän muodostajista vanhentuneiksi. Vaikka tässä tutkielmassa ei tutkittu naisten ja miesten rahasta puhumisen eroja ja yhteneväisyyksiä, voidaan näiden tulosten perusteella väittää, että erityisesti nuoret naiset ovat ottaneet rahakeskusteluissa suuremman roolin ja ovat niissä aktiivisia toimijoita, joten ainakaan nuoria naisia ei voi enää mieltää rahakeskustelujen hiljaiseksi ryhmäksi. Lisäksi haastattelujen perusteella nuoret naiset ovat avoimia ja jopa aktiivisia rahasta keskustelijoita ja pyrkivät tietoisesti avoimeen rahakeskusteluun sekä arvostavat avointa rahapuhetta. Näiden tulosten perusteella voidaan varovasti olettaa, että suomalaisessa rahapuhekulttuurissa on tapahtumassa muutosta ja uusi sukupolvi on muuttamassa rahasta keskustelemista avoimemmaksi ja arkisemmaksi.

7.1.2 Yksityisyysrajojen hallinta rahakeskusteluissa

Toinen tutkimuskysymys pyrki löytämään vastauksia siihen, miten nuoret naiset säätelevät yksityisyyttä rahakeskusteluissa. Nuorten naisten rahakeskusteluissa ilmenee haastattelujen perusteella hyvin paljon yksityisyyden säätelyä. Petronion (2002) määrittelemät yksityisyyden hallinnan perusperiaatteet näyttävät kaikki toteutuvan nuorten naisten rahakeskusteluissa. Haastatellut pitivät rahaa yksityisenä tietona, kertoivat miettivänsä mitä raha-asioita voivat jakaa kenenkin kanssa (rajametafora), kokevat henkilökohtaisen raha-asian jakamisen siirtyvän keskustelukumppanin kanssa yhteiseksi tiedoksi asian jakamisen jälkeen ja kontrolloivat yksityisen rahaan liittyvän tiedon jakamista itsen tai keskustelukumppanin haavoittuvaisuuden tunteen estämiseksi (tiedon omistajuus -näkökulma), ovat tehneet itselleen sisäisä sääntöjä ja malleja rahasta puhumisen tapoihin liittyen (säännöt ja rajojen hallinta) sekä toteuttavat rahaan liittyvää yksityisyyden hallintaa vuorovaikutustilanteissa (dialektisuus). Yksityisyyden hallinnan teoriaa on tämän tutkielman tulosten perusteella siis tulevaisuudessakin mahdollista hyödyntää raha-keskusteluihin liittyvässä tutkimuksessa.

Haastatteluissa ilmeni, että osa haastateltavista on jossain vaiheessa elämäänsä tehnyt joko tietoisesti tai tiedostamattomasti pelisäännöt sille, missä ja kenen kanssa he voivat ja aikovat rahakeskusteluja käydä. Useamman haastateltavan puheesta käy ilmi, että he tiedostavat tehneensä tällaisia päätöksiä, mutta he eivät osanneet kertoa sitä, koska tai miksi kyseisiä päätöksiä on tehty. Näyttää kuitenkin siltä, että päätöksiä on tehty erityisesti suhteen luottamus- ja läheisyystason mukaan. Nuoret naiset keskustelevat rahasta niiden ihmisten kanssa, kenen kanssa he muutenkin jakavat yksityistä tai luottamuksellista tietoa. Kuitenkin päätökseen näyttää vaikuttavan myös esimerkiksi yhteinen ajattelutapa raha-asioista, samankaltainen elämäntilanne tai kiinnostus raha-asioihin. Vaikka jokin vuorovaikutussuhde olisi hyvin läheinen ja luottamuksellinen, mutta suhteen osapuolten raha- tai elämäntilanteet eroavat hyvin paljon, ei rahasta välttämättä kyseisessä vuorovaikutussuhteessa keskustella. Ennalta tehtyjen vuorovaikutussuhteisiin ja puheenaiheisiin liittyvien valintojen tekeminen voidaan nähdä vuorovaikutussuhteiden rajojen hallintana ja sääntöjen tai mallien luomisena (Petronio 2002). Kun jokin vuorovaikutussuhde on kerran suljettu pois rahakeskusteluista, voi sitä olla hyvin vaikea liittää takaisin niiden ennalta päätettyjen vuorovaikutussuhteiden joukkoon, joissa rahasta voi keskustella.

Ennalta tehdyt päätökset voivat rajoittaa nuorten naisten rahasta puhumista hyvinkin paljon. Rajojen hallinta on toki hyvä asia, sillä Petronion (2002) mukaan yksityisyysrajojen heikko hallinta voi

aiheuttaa turbulenssia ja jopa vaarantaa keskustelukumppaneiden vuorovaikutussuhteen. Toisaalta voidaan argumentoida, että liiallinen rajojen miettiminen voi vaikuttaa rahapuheen avoimuuteen merkittävällä tavalla. Esimerkiksi Reutner ja Greifeneder (2018) tunnistivat tutkimuksessaan, että tietoinen rahan miettiminen vähentää vuorovaikutustilanteiden määrää ja laatua vähentämällä ihmisen halukkuutta osallistua aktiivisesti vuorovaikutustilanteeseen. Tämän perusteella voidaan argumentoida, että myös liiallinen pohdinta siitä, kenen kanssa rahasta voi tai kannattaa keskustella voi mahdollisesti vähentää rahakeskustelujen määrää. Haastatellut nuoret naiset toivat kuitenkin esiin, etteivät he mieti arjessa rahasta puhumista tai sitä, kenelle rahasta voi puhua, vaan päätökset ovat tehty jo aiemmin ja ohjaavat jopa alitajuntaisesti rahasta puhumista ja rahakeskusteluihin ajautumista.

Rahakeskustelujen fyysinen tila oli monelle haastateltavista hyvin tärkeä asia syvällisen rahakeskustelun toteutumisen näkökulmasta. Nuoret naiset kertoivat keskustelevansa rahasta syvällisemmin vain rauhallisessa ja turvallisessa ympäristössä. Tällaisiksi koettiin esimerkiksi oma tai läheisen henkilön koti tai muu rauhallinen ei-julkinen paikka. Rahakeskustelun fyysinen tila voidaan nähdä Petronion (2002) yksityisyyden hallinnan teorian yhden perusperiaatteen, tiedon omistajuuden, näkökulmasta merkittävänä. Haastatellut nuoret naiset kokevat erittäin haitallisena sen, että rahaan liittyvän yksityinen tieto kantautuisi sellaisten ihmisten tietoon, joille se ei ole tarkoitettu. Siksi myös rahasta puhumista julkisella paikalla halutaan välttää, eli rahakeskustelujen fyysisen tilan valitseminen voidaan nähdä yhtenä yksityisyyden hallinnan keinona. Haastattelujen perusteella keskustelun fyysinen paikka saattaa selvästi edistää tai estää rahakeskustelun toteutumista. Lisäksi keskustelun fyysisellä paikalla on selvästi merkitystä keskustelun syvällisyyden asteelle.

Useampi haastateltavista toi haastatteluissa esiin miettivänsä tietoisesti myös maineen suojeluun tai kasvojen menettämisen pelkoon yhdistettäviä ajatuksia ja toimintatapoja rahakeskusteluihin liittyen. Läheisten ihmisten kanssa keskusteltaessa yksityisen tiedon jakamista mietitään lähes yhtä paljon keskustelukumppanin haavoittuvaisuuden välttämisen näkökulmasta, kuin oman haavoittuvaisuuden näkökulmasta. Ilmiö toistuu sekä positiivisia, että negatiivisia asioita jaettaessa. Haastatteluissa ilmeni, että tiettyjä asioita ei haluta jakaa nimenomaan siksi, ettei asetettaisi omaa keskustelukumppania ikävään tilanteeseen. Tällaista rajojen hallintaa tapahtui erityisesti vuorovaikutussuhteissa, joissa keskustelukumppanit ovat hyvin erilaisissa taloudellisissa tilanteissa. Se, että yksityisen tiedon jakamista harkitaan tai vältellään oman haavoittuvuuden pelkäämisen vuoksi ei ole kovin yllättävää, mutta puolestaan keskustelukumppanin kasvojen menettämisen

miettiminen tai estäminen ei ole yksityisyyden hallinnan teorian näkökulmasta tuttua. Keskustelukumppanin maineen suojelemista voidaankin pitää yhtenä selkeänä yksityisyyden säätelyn keinona. Tätä näkökulmaa olisi mielenkiintoista tutkia lisää samassa kontekstissa Petronion (2002) yksityisyyden hallinnan teorian kehyksessä.

7.1.3 Rahakeskusteluihin kannustavat rahapodcastit

Kolmannella tutkimuskysymyksellä selvitettiin rahapodcastien kuuntelemisen yhteyttä rahasta puhumiseen ja mahdollisia muutoksia rahasta puhumisessa rahapodcastien kuuntelemisen aloittamisen jälkeen. Tutkielman tulosten perusteella voidaan argumentoida, että rahapodcastien kuunteleminen on ollut ainakin osasyy rahasta puhumisen lisääntyneelle avoimuudelle ja arkipäiväistymiselle haastateltavien keskuudessa. Tosin moni haastateltavista on aloittanut rahapodcastien kuuntelemisen sellaisessa elämän murrosvaiheessa, jossa he ovat kiinnostuneet raha-asioista muutenkin enemmän tai alkaneet itse vastata omista raha-asioistaan, esimerkiksi aloittaessaan opiskelut tai muuttaessaan pois lapsuudenkodista. Suoraa yhteyttä rahapodcastien ja avoimen rahasta puhumisenvälillä on vaikeaa selvittää, eikä se tässä tutkielmassa ollut tarkoituksenakaan. Tavoitteena oli lisätä ymmärrystä rahapodcastien yhteydestä rahasta puhumiseen nuorten naisten omien kokemuksien pohjalta. Niiden mukaan rahapodcasteilla on ollut huomattavia vaikutuksia siihen, millaisista rahaan liittyvistä puheenaiheista nuoret naiset puhuvat erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, kuinka avoimesti he rahasta puhuvat ja millaisia rooleja he rahakeskusteluissa ottavat.

Useampi haastateltavista kertoi kokevansa rahapodcastien kuuntelemisen vaikuttaneen siihen, miten he toimivat rahakeskusteluissa ja millaiseen rooliin he niissä ajautuvat. Useampi haastateltava kertoi rahapodcastien ansiosta ottavansa myös aktiivisempaa roolia rahakeskusteluissa. Muutos kohti aktiivisempaa roolia on tapahtunut haastateltavien mukaan erityisesti siksi, että rahapodcasteissa on kannustettu avoimempaan rahasta puhumiseen. Rahapodcastien voidaankin nähdä antaneen nuorille naisille itsevarmuutta rahakeskusteluihin kannustamisen ja eräänlaisen vertaistuen kautta. Tämä tutkimustulos nuorten naisten aktiivisista rooleista rahakeskusteluissa, yhdessä aiemmin tässä pohdintaosuudessa esitettyjen naisten avoimemmasta rahasta keskustelemisesta kertovien tulosten kanssa, on ristiriitainen esimerkiksi Dickinsonin (1996) tutkimustuloksen kanssa naisten vähemmän merkityksellisten roolien ottamisesta rahakeskusteluissa. Tutkimustulosten vastakkaisuuden

perusteella reilussa 20 vuodessa on tapahtunut merkittävää muutosta siinä, kuka tai ketkä voivat olla rahakeskusteluissa äänessä. Yhteiskuntarakenteet ovat muuttuneet eivätkä naiset toteuta enää Ardenerin (1975) vuosikymmeniä sitten toteamaa hiljaista ryhmää (*muted group*) rahaskeskusteluissa, ainakaan heidän oman kokemuksensa perusteella.

Moni haastateltavista toi esiin, että rahapodcastit ovat lisänneet heidän tietoa ja osaamista rahaan ja sen moniin teemoihin liittyen sekä muuttanut asennetta rahasta puhumista kohtaan positiivisemmaksi. Rahapodcasteja voidaankin tämän tiedon perusteella pitää nuorille naisille opettavina sisältöinä, ja oppiminen ja tiedon lisääntyminen näyttävät olevan nuorten naisten kokemusten mukaan yhteydessä rahasta puhumisen avoimuuteen. Tätä väitettä tukee myös Katzin. ym. (1973) käyttötarkoitusteoria, jonka näkökulmasta joukkoviestinnässä, johon podcastitkin voidaan laskea, yleisö on aktiivinen osapuoli joka reagoi mediasisältöihin ja siten luo itse asenteita ja käyttäytymismalleja vastaanotettujen viestien perusteella. Rahapodcasteja kuuntelemalla nuoret naiset oppivat lisää rahasta ja vastaanottavat viestejä, jotka korostavat rahasta puhumista positiiviseen sävyyn. Näitä viestejä tulkitessaan on lisääntynyt sekä heidän tieto raha-asioista, että myös asenne rahasta puhumista kohtaan ja muutokset näyttävät näkyvän aktiivisempana rahasta puhumisena.

Tämän tutkielman tuloksissa tulikin ilmi, että rahapodcastit ovat opettaneet osalle haastateltavista enemmän raha-asioista, kuin mikään muu opetuksellinen lähde, kuten koulu tai vanhemmat. Rahapodcastien ansiosta on myös tapahtunut muutoksia nuorten naisten asenteissa ja viestintäkäyttäytymisessä. Tämän perusteella rahapodcasteja voidaan pitää selkeinä vaikuttavina sisältöinä. Rahapodcastien näkemistä vaikuttavina sisältöinä tukee Oschatzin ja Markerin (2020) havainto siitä, että tarinalliset sisällöt vaikuttavat ihmisiin ei-tarinallisia sisältöjä paremmin. Rahapodcastit hyödyntävät jaksoissaan usein tarinallisuutta, ja rahapodcastien vaikutus niitä kuunteleviin nuoriin naisiin on siis mahdollisesti jopa suurempi, kuin ei-tarinallisten oppimateriaalien. Kun tarinallisuuteen yhdistää vielä jo edellä mainitun kannustuksen avoimeen rahakeskusteluun, voidaan rahapodcasteja pitää hyvinkin vaikutuksellisina sisältöinä. Yksi mahdollinen syy rahapodcastien vaikuttavuudelle voi olla se, että rahapodcastien kuuntelemista pidetään ennemmin viihteellisenä kuin opetuksellisena toimintana ja tieto lisääntyy rahapodcasteja kuunnellessa ikään kuin itsestään. Viihteellisyys ja rentoutuminen ovatkin yksi yleisimpiä syitä kuunnella rahapodcasteja (Chung & Kim 2009), mutta vaikka rahapodcastit nähdään ennemmin viihteellisinä sisältöinä kuin opettavaisina sisältöinä, on niiden opetuksellinen merkitys kuitenkin kaikessa huomaamattomuudessaan merkittävä.

Useammassa haastattelussa ilmeni, että rahapodcastit ovat olleet nuorille raha-asioista kiinnostuneille naisille jopa merkittäviä tai tärkeitä. Mediasisältöjen merkittävyyttä on korostanut monissa tapauksissa se, että podcastin pitäjä ja/tai vieraat ovat olleet naisia. Naispodcastereiden rahasta puhuminen on normalisoinut haastatelluille erityisesti naisten rahasta puhumista ja kannustanut nuoria naisia puhumaan rahasta omissa vuorovaikutussuhteissa. Haastatteluissa myös ilmeni, että erityisesti rahasta puhuvia naispodcastereita katsotaan selkeästi ylöspäin ja haastatellut kokevat saavansa heiltä vertaistueksi tai jopa sosiaaliseksi tueksi luokiteltua kannustusta rahasta puhumiseen. Kannustusta ja neuvoja voidaankin pitää esimerkkeinä sosiaalisen tuen osoittamisen tavoista (Virtanen 2015, 152–153). Tämä vahvistaa Pavelko & Myrickin (2020, 167) havaintoa, jonka mukaan podcastien kaltaisilla mediasisällöillä voi olla merkittäviä positiivisia vaikutuksia kuuntelijoiden hyvinvointiin. Tämän tutkielman perusteella havaintoa voidaan jatkaa koskemaan myös kuuntelijoiden viestintäkäyttäytymistä. Rahapodcasteja kuuntelevat nuoret naiset kokivat rahapodcasteista saatavien oppien, tietojen ja kannustuksen myötä rahasta puhumisensa muuttuneen avoimempaan suuntaan, jonka perusteella voidaan argumentoida podcastien vaikuttavan positiivisella tavalla ihmisten viestintäkäyttäytymiseen.

Kaikki haastateltavat kertoivat kuuntelevansa ainakin yhtä tai useampaa sellaista rahapodcastia, jota pitävät naispodcasterit. Sille on varmasti useampia syitä, miksi kaikki haastateltavat kuuntelevat naisten pitämiä podcasteja. Keskeisiä syitä näyttävät olevan jo edellä selvennetty podcastereiden ihailu tai vertaistuki, mutta myös samaistuminen näyttää olevan keskeinen syy kuunnella naisten rahapodcasteja. Nuorten naisten on todennäköisesti helpompi samaistua rahasta puhuviin naispodcastereihin ja siten myös ottaa mallia heistä. Suuri kiinnostus naisten pitämiä rahapodcasteja kohtaan voi johtua myös yksinkertaisesti siitä, että naisten ja erityisesti nuorten naisten julkinen rahapuhe Suomessa ei ole ollut kovin yleistä. Naisten pitämät rahapodcastit murtavat rahaan liittyvää maskuliinisuutta ja tuovat moniäänisempää sisältöä julkiseen rahakeskusteluun, johon on selvästi myös selkeää tarvetta. Yksi syy naisten pitämien rahapodcastien kuuntelemisen suosiolle voi olla siis se, että niissä naisia esitetään asiantuntevina rahasta puhujina eikä naisia sivuuteta tai esitetä huonossa valossa – eikä tällaiset mediasisällöt ole viime vuosikymmenien aikana olleet kovin tavallisia (esim. Lee & Raesch 2019).

7.2 Tutkielman arviointi

Tässä tutkielmassa tutkittiin nuorten naisten rahasta puhumista ja rahapodcastien kuuntelemista laadullisen tutkimuksen keinoin. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää tutkimuskohteena olevia ilmiöitä tutkittavien näkökulmasta ja laadullinen tutkimus kohdistuu niin ikään otoksen laatuun, eikä määrään (Tuomi & Sarajärvi 2020). Puusan ym. (2020) mukaan laadullista tutkimusta arvioidessa tulee keskittyä kolmen ominaispiirteen toteutumiseen tutkimuksessa; uskottavuuteen, luotettavuuteen ja eettisyyteen. Lyhyesti selitettynä uskottavuudella viitataan siihen, miten yleisö hyväksyy tutkimuksen tulokset todeksi ja luottavat, että tutkimuksen aineisto on kerätty tieteellisen käytännön mukaisesti. Luotettavuudella viitataan siihen, että tutkimuksen jokaisessa vaiheessa on varmistettu, että tutkielmassa on käytetty oikeanlaisia menetelmiä ja lähestymistapoja tutkimusongelman ratkaisemiseksi. Tutkimuksen eettisyys puolestaan tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa on noudatettu alusta loppuun asti eettisiä periaatteita.

Tämä tutkielma on toteutettu hyvää tieteellistä tapaa noudattaen ja siten tutkielma pyrkii uskottavuuteen. Tutkimusmenetelmänä käytettiin teemahaastattelua, sillä tutkielmassa haluttiin selvittää nimenomaan tutkittavan kohderyhmän omia ajatuksia ja näkökulmia rahasta puhumisesta. Haastattelu sopii tutkimusmenetelmäksi erityisesti silloin, kun halutaan tietää mitä ihminen ajattelee tai miten hän toimii (Tuomi & Sarajärvi 2020), ja tässä tutkielmassa oli kyse siitä. Teemahaastattelu valittiin erilaisista haastattelumenetelmistä siksi, että se mahdollistaa haastattelutilanteiden joustavuuden ja sellaisten asioiden huomioimisen haastattelutilanteessa, joita tutkielman tekijä ei ollut osannut ajatella haastattelurunkoa ja -kysymyksiä laatiessaan (Puusa ym 2020). Teemahaastattelu osoittautui pääasiassa toimivaksi tutkimusmenetelmäksi, sillä sen avulla tutkielman tekijä pystyi esittämään tarpeelliseksi havaittuja tarkentavia kysymyksiä. Tarkentavia kysymyksiä esitettiin haastattelutilanteissa jonkin verran haastateltavasta riippuen, mutta kuitenkin jokaisen haastattelun yhteydessä. Lisäksi teemahaastattelu menetelmänä toimi haastatteluissa myös siitä näkökulmasta, että se mahdollisti haastateltavilla avoimemman kertomisen myös sellaisista asioista, joista tutkija ei suoraan kysynyt. Siten haastattelujen avulla saatiin kerättyä myös monipuolinen ja kuvaava aineisto.

Toisaalta teemahaastattelu tutkimusmenetelmänä tarjosi tietoa nuorten naisten rahasta puhumisesta ja rahapodcastien kuuntelemisesta rajallisesti vain yhdestä näkökulmasta, eli tutkittavien omasta. Tutkielmaa tehdessä havaittiin, että nuoret naiset saattoivat tuoda esiin itseään hieman todellisuutta

avoimempina rahasta puhujina, sillä avoin rahapuhe oli haastateltavien keskuudessa selkeästi arvostettavaa. Laadullista tutkimusta ja erityisesti haastattelua tutkimusmenetelmänä käytettäessä tulee huomioida, että ihmisillä on tietyistä puheenaiheista keskusteltaessa taipumuksia antaa sosiaalisesti hyväksyttyjä vastauksia (Puusa ym. 2020). Vaikka tässä tutkielmassa aineistoa kerättäessä ei ollut syytä epäillä valheellisuutta haastateltavien vastauksissa, tuli haastatteluissa selkeästi esiin esimerkiksi avoimen rahapuheen trendikkyys ja haastateltavien tavoitteet puhua rahasta avoimesti sen vuoksi. On siis syytä tuoda esiin, että haastateltavien vastauksiin on voinut vaikuttaa tutkielman toteuttamisaikana ajankohtaisena ollut naisten sijoittamis- ja säästämistrendi sekä avoimen rahapuheen arvostaminen. Tämän huomion perusteella voidaan myös todeta, että rahasta puhuminen kuuluu mahdollisesti sellaisiin keskusteluaiheisiin, joissa ihmisille voi tulla taipumuksia antaa sosiaalisesti hyväksyttyjä vastauksia.

Toinen tutkimusmenetelmä teemahaastattelun rinnalla olisi saattanut toimia tutkielmassa ja mahdollistaa rikkaamman aineiston nuorten naisten rahasta puhumisesta. Tutkielmaa varten olisi voinut olla hyödyllistä esimerkiksi havainnoida nuoria naisia rahakeskusteluissa tai yrittää saada taltioitua aitoja rahakeskusteluja jollain tavalla tutkielmaa varten, esimerkiksi pyytämällä nuoria naisia äänittämään rahakeskustelujaan tai pitämään kirjaa niistä. Tosin sellaisissa menetelmissäkään ei tutkielman tekijä voisi tietää, miten esimerkiksi tietoinen äänittäminen vaikuttaisi rahakeskusteluihin tai miten rahakeskustelujen kirjaaminen vaikuttaisi spontaanien rahakeskustelujen toteutumisen määrään tai laatuun.

Tutkielmaan haastateltavat ihmiset valittiin ilmoittautumisjärjestyksessä, mikä edisti tutkielmaan osallistumiseen kiinnostuneiden tasapuolista kohtelua. Tutkielman tekijä ei siis vaikuttanut siihen, millainen joukko haastateltavista muodostuu. Tutkielmassa haastateltiin kahtatoista nuorta, yhtä tai useampaa rahapodcastia kuuntelevaa nuorta naista. Kaikki haastateltavat olivat 18–29-vuotiaita, ja ikähaarukan laajuus auttoi rikastuttamaan tutkielman aineistoa, sillä tutkielmaan haastateltavat nuoret naiset edustivat erilaisia elämäntilanteita. Tutkielman rajaaminen koskemaan vain yhtä sukupuolta oli tässä tutkielmassa tarpeen, koska tutkielmassa valittiin keskittyä tutkimaan pelkästään naissukupuolta, sillä naisten on todettu etenkin historiassa olevan vähemmän aktiivisia rahakeskusteluihin osallistujia (Eeling & Robin 2008). Haastatteluissa selvisi, että kaikki tutkittavat olivat hyvin erilaisissa elämäntilanteissa ja toivat siten hyvin erilaisia näkökulmia esiin, mikä myös edesauttoi monipuolisen tutkimusaineiston keräämistä. Tutkielman luotettavuutta edistää myös se, että tutkielmaa tehdessä on edetty hermenauttisen kehän periaatteen mukaisesti eli pysytty avoimena teoreettisen viitekehyksen ja tutkimuskysymysten hiomiselle aineiston keruun jälkeen,

jotta saatu aineisto varmasti vastaa tutkimusongelmaan (Puusa ym. 2020). Tutkielman tekijä lisäsi tutkimuskirjallisuutta vielä haastattelujen jälkeen, jotta tutkielmasta on saatu mahdollisimman eheä ja tarkoituksenmukainen kokonaisuus.

Yksilöhaastattelu oli sopiva tapa toteuttaa haastattelut, sillä haastatteluissa keskusteltiin rahasta puhumisesta, ja moni mieltää rahan vaikeaksi tai henkilökohtaiseksi puheenaiheeksi (esim. Romo 2015). Yksilöhaastattelujen myötä haastateltavat pystyivät avoimesti kertomaan rahasta puhumisestaan, koska tilanteessa ei ollut ulkopuolisia henkilöitä mukana. Haastatteluista suurin osa suoritettiin etäyhteyksien avulla videohaastatteluina, ja sillä saattoi olla vaikutuksia tutkittavien vastauksiin. Vastauksiin saattoi vaikuttaa esimerkiksi haastateltavien tottuneisuus etäyhteyksien avulla tapahtuviin vuorovaikutustilanteisiin. Tosin kaikki haastateltavat olivat nuoria ja siten myös oletettavasti erilaisten teknologioiden käyttöön tottuneita, joten haastattelujen toteuttamisella etäyhteyksien välityksellä ei todennäköisesti ollut merkittävää vaikutusta haastateltavien vastauksiin. On kuitenkin vaikeaa arvioida, erosivatko kasvotusten haastateltujen haastateltavien vastaukset jollain tavalla videohaastattelun kautta haastateltujen vastauksista esimerkiksi syvällisyydeltään tai yksityiskohtaisuudeltaan. Voi esimerkiksi olla, että etäyhteyksien avulla saatiin jopa syvällisempää tietoa haastateltavien rahasta puhumisesta, kun haastattelija ei ollut samassa tilassa läsnä ja aiheena oli yleisesti hyvin yksityiseksi koettava puheenaihe. Joka tapauksessa haastattelija pyrki olemaan kaikissa haastattelutilanteissa täysin läsnä ja hoitamaan tilanteen hyvää tutkimustapaa noudattaen. Haastattelujen sujumista ja luotettavuutta edisti haastateltavan aiempi kokemus teemahaastatteluista. Lisäksi videohaastatteluissa molemmat osapuolet pitivät kamerat päällä mahdollisimman luonnollisen keskustelutilanteen takaamiseksi.

Haastattelija pyrki haastattelutilanteissa olemaan myös johdattelematta haastateltavia vastaamaan tietyllä tavalla. Kuitenkin, kuten laadulliselle tutkimukselle on ominaista, ei tässäkään tutkielmassa voida olla varmoja, vaikuttiko esimerkiksi haastattelurungon kysymyksenasettelu tai tutkijan tapa haastatella jotenkin haastateltavien vastauksiin. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää ottaa huomioon tutkimuksen totuudellisuus tutkijan puolueettomuuden ja tutkimustulosten luotettavuuden näkökulmasta (Tuomi & Sarajärvi 2020). Tutkielman tekijä pyrki olemaan haastattelutilanteissa ohjaamatta keskustelua ja kysyi tarkentavia kysymyksiä silloin, kun vastaukset eivät olleet tarpeeksi kattavia, niissä jäi jotain epäselväksi tai niissä ilmeni uusia aiheita, joista kysyä.

Tutkielman tulosten analysoinnissa pyrittiin tarkkuuteen ja laatuun. Tutkielman tekijä pyrki löytämään aineistosta sellaisia ryhmiä ja teemoja, jotka vastaisivat tutkimusongelmaan ja -kysymyksiin nuorten naisten rahasta puhumisesta ja rahapodcastien yhteydestä siihen. Tutkielman tekijä tiedosti analyysia tehdessään ja tutkimustuloksia kirjatessaan, että hänen oma esiymmärrys aiheesta ja tapa tehdä tutkimusta vaikuttaa tutkimustuloksiin, sillä laadullisessa tutkimuksessa tutkijalla on aina väistämättä vaikutus aineiston hankintaan ja analyysiin liittyen (Puusa ym. 2020). Aineistoa käytiin lukuisia kertoja läpi ja litteroitua aineistoa ryhmiteltiin erilaisiin tekstiaineistoryhmiin analyysin helpottamiseksi. Tutkielman tekijä tiedosti, että aineistosta olisi voitu erotella myös erilaisia teemoja, mitä hän itse valitsi. Valitut teemat valittiin, koska ne olivat tutkielman tekijän näkökulmasta selkeimpiä esiin nousevia teemoja tutkimusongelman ja -kysymysten valossa. Kaiken kaikkiaan analyysissa pyrittiin välttämään pelkkää aineiston luokittelua ja tavoiteltiin sen kokonaisvaltaista ymmärtämistä. Tässä voidaan todeta tutkijan onnistuneen, sillä analysoidusta aineistosta löydettiin vastauksia tutkielman tutkimuskysymyksiin.

Tutkimuksen eettisyydellä tarkoitetaan sitä, että tutkija on noudattanut eettisiä periaatteita koko ajan tutkimusta tehdessään (Puusa ym. 2020). Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) mukaan tutkimusetiikalla tarkoitetaan eettisesti vastuullisten ja oikeiden toimintatapojen noudattamista ja edistämistä tutkimustoiminnassa sekä tieteeseen kohdistuvien loukkausten ja epärehellisyyden tunnistamista ja torjumista kaikilla tieteenaloilla (Tuomi & Sarajärvi 2020). Tässä tutkielmassa tutkittiin ihmisten kokemuksia heidän itsensä kertomina, joten tutkittavien kohtelu nousi tutkimusaineistoa kerättäessä merkittävään rooliin. Tutkittavia kohdeltiin arvostuksella ja kohteliaasti, sillä tutkittavien hyvä kohtelu on eettisesti hyväksyttävän mukaan välttämätöntä (Tuomi & Sarajärvi 2020).

Tutkittavilta henkilöiltä kysyttiin lupa haastattelujen nauhoittamiseen. Haastattelut litteroitiin siten, etteivät muut henkilöt päässeet kuulemaan nauhoitteita. Myös haastatteluaineistoa pidettiin tutkijan tietokoneella siten, ettei muilla henkilöillä ollut pääsyä käsiksi haastatteluaineistoon. Haastateltaville myös kerrottiin, ettei haastatteluaineistoon pääse käsiksi tutkijan lisäksi kukaan muu ja että haastatteluaineisto tuhotaan tutkielman valmistuttua. Suurin osa haastatteluista myös toteutettiin etäyhteyksien avulla koronaviruspandemian leviämisen välttämiseksi, jonka voidaan argumentoida olleen tutkielman toteutusvuonna 2020 eettisesti vastuullista toimintaa, sillä ihmiskontaktien määrää tuli tuona aikana vähentää.

Lisäksi tutkimusaiheen valintaa voidaan pitää tutkimuksen yhtenä eettisistä pulmista. Aiheen valinnassa eettiseen pohdintaan kuuluu selkeyttää se, miksi tutkimus toteutetaan ja kenen ehdoilla (Tuomi & Sarajärvi 2020). Nuorten naisten rahasta puhumista ja rahapodcastien yhteyttä rahasta puhumiseen haluttiin tutkia ensinnäkin tutkijan kiinnostuksen vuoksi, mutta myös aiheen yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi. Aihe valikoitui, kun tutkija oli lukenut ja kerännyt tietoa naisten rahasta puhumisesta ja huomannut, että tieteellistä tietoa aiheesta ei ollut merkittävästi saatavilla ainakaan rahapodcastien kuuntelemiseen yhdistettynä. Lisäksi tutkielman kirjoittajan omien huomioiden mukaan tutkielman kirjoittamisen aikaan julkisessa keskustelussa esiintyi paljon rahasta puhumista ja naisten yhdistämistä erilaisiin raha-aiheisiin teemoihin.

Tutkielman tekijä aloitti tekemään tätä tutkielmaa keväällä 2020. Tutkielman tekeminen kaikkine vaiheineen kesti lopulta siis noin vuoden. Tutkielman teko keskeytyi muutamaksi kuukaudeksi kesällä 2020 aiemman tutkimuskirjallisuuden ja teoreettisen viitekehyksen kirjoittamisen jälkeen tutkielman tekijän työ- ja elämäntilanteen vuoksi. Ilman tätä taukoa tutkielma olisi valmistunut nopeammin ja myös sen tekeminen olisi ollut suoraviivaisempaa. Tauon ja tutkielmaprosessin vuoksi tutkielman tekijä joutui tekemään useita tiedonhakuja ja muokkaamaan tutkielman teoreettista viitekehystä, mikä oli osittain raskasta ja turhaa aikaa vievää. Kuitenkin tutkielman aineiston keruu ja analysointi tapahtuivat noin puolen vuoden aikavälin sisällä, eikä pidempiä taukoja tutkielman tekemiseen pidetty kyseisessä tutkielman vaiheessa. Säännöllinen tutkielman tekeminen tauon jälkeen edisti sitä, että tutkielmasta saatiin mahdollisimman eheä kokonaisuus.

7.3 Jatkotutkimusehdotukset

Tämän tutkielman tulosten perusteella nuoret rahapodcasteja kuuntelevat naiset puhuvat rahasta omien kokemuksiensa mukaan avoimesti ja arkisesti, ja arvostavat avointa rahakeskustelua. Tämän tutkielman tulokset perustuvat nuorten naisten kokemuksiin, jotka tuovat merkittävää tietoa nuorten naisten viestinnästä heidän omien kokemuksiensa perusteella. Tutkielman tulokset eivät kuitenkaan muodosta täysin totuudellista kokonaiskuvaa nuorten naisten rahasta puhumisesta, sillä tietoja on tuotu esiin vain yhdestä eli haastateltavien näkökulmasta. Hyvä tapa lisätä tämän tutkielman tulosten luotettavuutta olisi tuoda tutkimusmenetelmän eli teemahaastattelun rinnalle toinen tutkimusmenetelmä.

Nuorten naisten rahasta puhumiseen liittyvää tutkimusta olisi mielenkiintoista tutkia esimerkiksi havainnoimalla heidän rahakeskustelujaan tai pyytämällä nuoria naisia kirjaamaan tietyn aikavälin sisällä etnografisesti itse havaintoja ylös rahakeskusteluistaan ja vuorovaikutussuhteista, joissa rahakeskusteluja käydään. Tällaisella tutkimusmenetelmällä saataisiin tarkkaa tietoa rahakeskustelujen toteutumisesta ja laadusta, tosin vain rajatulta ajalta. Tulevaisuudessa rahapuheeseen liittyvissä tutkimuksissa yksi mielenkiintoinen tapa lähestyä aihetta olisi myös valita jokin rahaan liittyvä teema kuten esimerkiksi sijoittaminen, jonka kontekstissa naisten rahasta puhumista tutkittaisiin. Esimerkiksi moni tämänkin tutkimuksen haastateltavista kertoi mieltäneensä aiemmin sijoittamisen puheenaiheena hyvin stereotyyppisesti maskuliiniseksi, talousalalla työskentelevien miesten puheenaiheeksi. Totuus lienee kuitenkin toinen, sillä useampi tämänkin tutkielman haastateltavista kertoi keskustelevansa sijoittamisesta jossakin määrin.

Tämän tutkielman voidaan argumentoida tuoneen lisää merkittävää tietoa nuorten naisten rahasta puhumisesta erityisesti suomalaiseen viestintätutkimukseen, sillä nuorten naisten rahasta puhumista koskevaa tutkimusta ei viime vuosien aikana ole tiettävästi Suomessa tehty. Tutkielmaa voisi laajentaa tulevaisuudessa monille eri tutkimusaloille, mutta viestinnän ja vuorovaikutuksen näkökulmasta jatkossa olisi hyödyllistä tehdä tutkimusta rahakeskusteluista ystävyyssuhteissa. Rahasta puhumista ystävyyssuhteissa on tutkittu maailmanlaajuisesti hyvin vähän verrattuna muihin läheisiin vuorovaikutussuhteisiin. Tässä tutkielmassa huomattiin, että rahasta puhumista tapahtuu kuitenkin suhteellisen paljon nuorten naisten ystävyyssuhteissa.

Lisäksi tämän tutkielman voidaan väittää osittain haastavan aiempia rahapuheeseen liittyviä tutkimustuloksia, sillä aiempien tutkimustulosten mukaan rahaa keskusteluaiheena voidaan pitää selkeänä tabuna (esim. Romo 2015). Tämän tutkielman mukaan kuitenkin nuoret naiset pyrkivät avoimeen rahapuheeseen ja arvostavat avointa rahakeskustelua, joten rahasta puhumisen tabumaisuuden voidaan tämän tutkielman tulosten perusteella arvioida ainakin vähentyneen. Lisäksi mielenkiintoista olisi tutkia myös rahasta puhumisen eroja ei sukupolvien välillä. Esimerkiksi keski-ikäisten naisten rahakeskustelu saattaa hyvinkin erota 2020-luvun nuorten naisten rahakeskusteluista jo pelkästään kasvatuksen ja mediaympäristön eroavaisuuksista johtuen.

Yksi mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe rahakeskustelujen vuorovaikutussuhteiden näkökulmasta olisi tutkia tarkemmin sitä, miten koettu rahan omistajuus vaikuttaa rahasta puhumiseen parisuhteissa. Koetulla rahan omistajuudella tarkoitetaan sitä, koetaanko raha esimerkiksi parisuhteessa yhteiseksi vai koetaanko molemmilla suhteen osapuolilla olevan täysin omat rahat.

Tässä tutkimuksessa huomattiin, että nuoret naiset keskustelevat rahasta kaikkein avoimin kumppanin tai puolison kanssa, ja aiemmassa tutkimuksessa on todettu rahan koetulla omistajuudella olevan vaikutuksia pariskunnan osapuolten viestintään (Boyle 2012). Siksi olisi mielenkiintoista tutkia, millainen yhteys rahan koetulla omistajuudella on siihen, miten parisuhteissa keskustellaan rahasta. Aihetta voisi tutkia esimerkiksi tutkimalla eri tavoilla rahan omistajuutta kokevien yhdessä asuvien pariskuntien rahasta puhumista sekä erikseen asuvien pariskuntien rahakeskusteluja ja selvittää, millainen vaikutus sillä on rahasta puhumiseen parisuhteessa, kun kokee rahan olevan yhteistä tai osittain tai täysin omaa.

Myös mediasisältöjen tutkimuksen näkökulmasta tämän tutkimuksen voidaan nähdä tuoneen lisää arvokasta tietoa podcastien ja erityisesti rahapodcastien yhteyksistä ihmisten viestintäkäyttäytymiseen. Podcastien näkökulmasta tutkimusta olisi mielenkiintoista laajentaa keskittyen siihen, mistä syistä podcastit vaikuttavat ihmisten asenteisiin ja käyttäytymiseen ja millainen merkitys esimerkiksi tämän tutkimuksen tuloksissa huomatulla samaistumisella podcastereihin on mediasisältöjen vaikuttavuuteen. Lisäksi olisi syytä tehdä tutkimusta ylipäätään julkisesta rahakeskustelusta ja tarkempana kontekstina naisten osallistumisesta siihen. Esimerkiksi Suomessa on viimeisten vuosien aikana noussut suosioon useampiakin naisten omistamia rahapodcasteja, -blogeja ja -yhteisöjä, mutta tämän tutkimuksen kirjoittamisen yhteydessä tutkimuskirjallisuutta etsittäessä huomattiin, ettei aiheesta löydy juurikaan tutkimustietoa.

Toinen hyödyllinen ja mielenkiintoinen näkökulma tulevaisuudessa podcastien tutkimukseen liittyen olisi podcastien vaikuttavuus. Tässä tutkielmassa huomattiin, että rahapodcastit voidaan nähdä hyvin vaikutuksellisina mediasisältöinä. Vaikuttavuuteen yhdistyy moni tekijä, ja tulevaisuudessa olisikin mielenkiintoista tutkia podcastien vaikuttavuuden syitä. Olisi mielenkiintoista tutkia, millaisia vaikuttamiseen pyrkivän viestinnän keinoja podcasteissa käytetään ja miksi podcastit onnistuvat vaikuttavuudessaan. Aihetta voisi tutkia esimerkiksi valitsemalla tietyt podcast-jaksot aineistoksi, purkamalla niistä kaikki vaikuttamiseen pyrkivät viestit ja analysoida niitä.

Kaiken kaikkiaan tämä tutkielma todisti osaltaan sitä, että naisten rahasta puhumiseen liittyvät tutkimukset ovat pääasiassa vanhentuneita, ja uutta tutkimusta tarvitaan kertomaan nykypäivän talousviestinnästä eri vuorovaikutussuhteissa. Moni asia on muuttunut aiemmista tutkimuksista ja tämän tutkielman mukaan naiset eivät enää edusta hiljaista ryhmää rahakeskusteluissa, kuten Ardener (1975) vuosikymmeniä sitten totesi. Siksi myös muilla kuin puhtaasti talousaloilla olisi

tärkeää suunnata tutkimusta rahaan liittyviin teemoihin ja tutkia tulevaisuudessa rahaa ja rahakeskusteluja laajasti eri konteksteissa, vuorovaikutussuhteissa, eri teorioiden avulla ja erityisesti tuoreista näkökulmista.

KIRJALLISUUS

Alsemgeest, L. 2016. Talking about money is taboo: Perceptions of financial planning students and implications for the financial planning industry. Industry & higher education 30 (6), 394–401.

Alsemgeest, L. 2014. Family communication about money: Why the taboo? Mediterranean Journal of Social Sciences 5 (16), 516–523.

Ardener, R. 1975. Perceiving women. London: Malaby. Teoksessa Eeling, T. & Robin, C. 2008. Extending Fisher's narrative paradigm: Narrative avoidance in women's world of finance. Conference Papers. National Communication Association.

Atwood, J. D. 2012. Couples and money: The last taboo, American Journal of Family Therapy, 40 (1), 1–19.

AudienceProject Insights 2020 -radio- ja podcast-tutkimus <https://www.audienceproject.com/wp-content/uploads/audienceproject_study_music_streaming_podcast_radio_2020.pdf?x57482 Viitattu 17.1.2021

Bilandzic, H., Patriarche, G., & Traudt, P. J. 2012. The social use of media: Cultural and social scientific perspectives on audience research. Intellect Books.

Boyle, J. 2012. Shared money, less conflict, stronger marriages: The relationship between money ownership perceptions, negative communication, financial satisfaction, marital satisfaction and marital instability. Kansas State University.

Brownell, J. 2010. The skills of listening-centered communication. In Wolvin, Andrew D. Listening and Human Communication in the 21st Century. Hoboken: Wiley, 2011.

Chandler, D. & Munday, R. 2016. A Dictionary of Media & Communication. Oxford University Press. <http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780191800986.001.0001/acref-9780191800986. Viitattu 15.4.2020

Chung, M.-Y. & Kim, H. S. 2009. It looks so cool to use podcast!: Exploring motivations, gratifications, and attitudes toward using podcasts among college students, Conference Papers -- International Communication Association, 1–41.

Dagher, V. 2020. Women Do Talk Money, With Their Text Group. The Wall Street Journal. <https://www.wsj.com/articles/women-do-talk-money-with-their-text-group-11606489200 Viitattu 15.1.2021.

Dickinson, A. 1996. The financial well-being of women and the family. The American Journal of Family Therapy, 24 (1), 65–73. Teoksessa Eeling, T. & Robin, C. Extending Fisher's narrative paradigm: Narrative avoidance in women's world of finance. Conference Papers. National Communication Association.

Edison Research: The top 50 most listened to u.s. podcasts of 2020. <https://www.edisonresearch.com/the-top-50-most-listened-to-u-s-podcasts-of-2020/ Viitattu 19.2.2021

Eeling, T. & Robin, C. 2008. Extending Fisher's narrative paradigm: Narrative avoidance in women's world of finance. Conference Papers. National Communication Association.

Leung, L. & Chen, C. 2018. Exploring relationships among motivations, playing styles, and the positive outcomes of playing augmented reality games: Extending the theory of uses and gratifications 1.0. Esitelmä pidetty toukokuussa 2018 International Communication Associationin konferenssissa.

Gimenez, M. E. 1999. The feminization of poverty: Myth or reality? Critical Sociology, 25 (2/3), 336–351. Teoksessa Eeling, T. & Robin, C. 2008. Extending Fisher's narrative paradigm: Narrative avoidance in women's world of finance. Conference Papers. National Communication Association

Ha, L. & Fang, L. 2012. Internet experience and time displacement of traditional news media use: An application of the theory of the niche, Telematics & Informatics, 29 (2), 177–186.

Haygood, DM. 2007. A status report on podcast advertising. Journal Of Advertising Research 47 (4), 518–523.

Helsingin Sanomien artikkeli 2020: Kun teini jakaa ansaitsemansa rahan neljään osaan, hän oppii ymmärtämään sen arvon – Kolme asiantuntijaa kertoo, mitä jokaiselle nuorelle kannattaa opettaa rahasta <https://www.hs.fi/perhe/art-2000006491325.html Viitattu 15.1.2021

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2011. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Katz, E., Blumler, J., & Gurevitch, M. 1973. Uses and gratifications research. The Public Opinion Quarterly, 37 (4), 509–523.

Kauppalehden uutinen 2019 <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/julia-thurenista-vuoden-sijoittaja-2019/2bdd46eb-d2f5-4462-bb0d-f6309320e1eb Viitattu 15.4.2020

Koochel, A. 2020. Treating Financial Conflict in Couples Through a Bowenian Lens: Applied Financial Socialization and Communication Privacy Theories. Contemporary family therapy 42 (1), 77–83.

Laitinen, K. 2020. Vuorovaikutusteknologia työyhteisössä: Teknologiavälitteinen vuorovaikutus virtuaalitiimeissä ja työyhteisön sosiaalisessa mediassa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Lee, M. and Raesch, M. 2014. How to Study Women, Gender, and the financial Markets: A Modest Proposal for Communication Scholars, Feminist Media Studies, 14 (2), 339–343.

Li, D. 2007. Why Do You Blog: A Uses-and-Gratifications Inquiry Into Bloggers' Motivations. Konferenssipaperi – *International Communication Association*.

Markman, K. M. 2012. Doing radio, making friends, and having fun: Exploring the motivations of independent audio podcasters. New Media & Society, 14 (4), 547–565.

Markman, K. M. & Sawyer, C. E. 2014. Why pod? Further explorations of the motivations for independent podcasting. Journal of Radio & Audio Media 21 (1), 20–35.

McClung, J. & Johnson, K. 2010. Examining the Motives of Podcast Users. Journal of radio & audio media 17 (1), 82–95.

Moor, L. & Kanji, S. 2019. Money and relationships online: communication and norm formation in women's discussions of couple resource allocation. The British journal of sociology 70 (3), 948–968.

Mou, Y., & Carolyn, L. 2015. Exploring podcast adoption intention via perceived social norms, interpersonal communication, and theory of planned behavior. Journal of Broadcasting & Electronic Media 59 (3), 475–493.

Newman, N. & Gallo, N. 2019. News podcasts and the opportunities for publishers. Reuters Institute for the Study of Journalism. University of Oxford. Reuters Institute Digital News Raport 2019 <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/inline-files/DNR_2019_FINAL.pdf Viitattu 22.4.2020

Newman, N., Fletcher, R., Schulz, A., Andi, S. & Nielsen, R. 2020. Reuters Institute Digital News Report 2020. Reuters Institute for the Study of Journalism. University of Oxford. < https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-06/DNR_2020_FINAL.pdf Viitattu 19.2.2021

Nordnetin blogi 2018 <https://www.nordnet.fi/blogi/rahapodilla-jo-yli-2-000-000-kuuntelukertaa/ Viitattu 17.2.2021

Oschatz, C. & Marker, C. 2020. Long-term persuasive effects in narrative communication research: A meta-analysis. Journal of communication 70 (4), 473–496.

Petronio, S. S. 2002. Boundaries of privacy: Dialectics of disclosure. Albany: State University of New York Press.

Petronio, S. 2013. Brief Status Report on Communication Privacy Management Theory. Journal of family communication 13 (1), 6–14.

Puusa, A. et al. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus.

Reutner, L. & Greifeneder, R. 2018. It takes time (not money) to understand: Money reduces attentiveness to common ground in communication. Journal of Experimental Social Psychology. 212–217.

Romo, V. 2014. Money Matters: Children's Perceptions of Parent-Child Financial Disclosure. Communication research reports 31 (2), 197–209.

Romo, K.L. 2011. Money talks: Revealing and concealing financial information in Families. Journal of Family Education, 11 (4), 264–281.

Romo, K. L. 2015. An axamination of how people in romantic relationships use communication to manage financial uncertainty. Journal of Applied Communication Research 43(3), 315–335.

Ruonala, J. & Herkama, S. 2015. "Asioista pitäisikin ehkä puhua niiden oikeilla nimillä": Naisten käsityksiä seksuaaliviestinnän haasteista parisuhteessa. Teoksessa Siitonen ym. (toim.). 2015. Prologi – Puheviestinnän vuosikirja 2015.

Shin, D.-H. 2011. Understanding e-book users: Uses and gratification expectancy model. New Media & Society, 13 (2), 260–278.

Stanley, E. & Einhorn, L. 2007. Hitting Pay Dirt: Comment on 'Money: A Therapeutic Tool for Couples Therapy'. Family process. 46 (3), 293–299.

S-pankin Talouden tabut -kyselytutkimus <https://www.s-pankki.fi/globalassets/media/tiedotteiden-liitteet/talouden-tabut.pdf Viitattu 22.4.2020

Swanson, D. J. 2012. Tuning in and hanging out: A preliminary study of college students' use of podcasts for information, entertainment, and socializing. The Social Science Journal, 49 (2), 183–190.

Tuomi, S. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi

Tuomi, S. & Sarajärvi, A. 2020. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Trachtman, R. 1999. The money taboo: its effects in everyday life and in the practice of psychotherapy. Clinical Social Work Journal Vol. 27(3), 275–288.

Urista, M. A., Qingwen, D. & Day, K. D. 2009. Explaining why young adults use MySpace and Facebook through uses and gratifications theory, Human Communication, 12(2), 215–229.

Uutismedia verkossa 2019. Reuters-instituutin Digital News Report Suomen maaraportti. <https://www.mediaalantutkimussaatio.fi/wp-content/uploads/Reuters_Digital_News_Report_Suomi_2019.pdf Viitattu 13.3.2021

Virtanen, I. 2015. Miesten tuen antamisessa haavoittuvaisuuden kokemuksella on merkitystä. Lectio Praecursoria. Teoksessa Siitonen ym. (toim.). 2015. Prologi – Puheviestinnän vuosikirja 2015.

Wiseman, J. P. 1986. Friendship: Bonds and Binds in a Voluntary Relationship, Journal of Social and Personal Relationships, 3 (2), 191–211.

Xiao, Z. ym. 2015. Using communication privacy management theory to examine HIV disclosure to sexual partners/spouses among PLHIV in Guangxi. AIDS Care: DISCLOSURE AND HIV SPECIAL ISSUE. (27), 73–82.

Ylen artikkeli 2020a: Onko raha Suomessa seksiäkin suurempi tabu? Nuoret muuttamassa keskustelukulttuuria - Kommentoi: mikä sinua rahassa hävettää? <https://yle.fi/uutiset/3-11179195 Viitattu 15.1.2021

Ylen artikkeli 2020b: Leena Partanen, 34, innostui sijoittamisesta jo pienenä, näkee nyt rahansa muutosvoimana – nuorten naisten sijoitustrendi näkyy finanssitaloissa <https://yle.fi/uutiset/3-11651105 Viitattu 20.2.2021.

Ylen artikkeli 2021: Nuorten sijoittamisbuumi on kovempi kuin ehkä koskaan ennen – professori kiittää somea: "Säästäminen ja sijoittaminen on yhteiskunnallisesti hyväksyttävää" <https://yle.fi/uutiset/3-11777923 Viitattu 5.3.2021

LIITTEET

LIITE 1

TEEMAHAASTATTELURUNKO:

Teema 1: Rahasta puhuminen erilaisissa vuorovaikutussuhteissa ja -tilanteissa

- Minkä verran keskustelet rahasta?
- Millaisista rahaan liittyvistä puheenaiheista keskustelet eri vuorovaikutustilanteissa?
    - Puhutko säästöistä? Jos puhut, niin kenen kanssa?
    - Puhutko sijoittamisesta? Jos puhut, niin kenen kanssa?
    - Puhutko palkka-asioista? Jos puhut, niin kenen kanssa?
    - Puhutko omasta rahatilanteesta? Jos puhut, niin kenen kanssa?
    - Puhutko eläkkeestä? Jos puhut, niin kenen kanssa?
    - Muita aiheita?
- Kenen kanssa yleensä puhut rahasta?
- Kenen kanssa et koskaan puhu rahasta?
- Millaisissa tilanteissa tai missä käyt rahakeskusteluja?
- Keskusteletko raha-asioista yleensä yhden ihmisen kanssa, ryhmässä vai sekä että?
- Puhutko koskaan itsellesi tuntemattomien ihmisten kanssa raha-asioista? Miten?

Teema 2: Rahasta puhuminen ja yksityisyys

- Kuinka paljon mietit sitä, kenen kanssa ja mistä teemoista keskustelet raha-asioissa?
- Mitkä asiat vaikuttavat siihen, kenen kanssa puhut erilaisista raha-asioista?
- Millaisista rahaan liittyvistä puheenaiheista et mielellään puhu muiden kanssa?
- Miten se vaikuttaa rahapuheen helppouteen/vaikeuteen, miten tai missä rahasta puhutaan?

- Millaisista raha-asioista keskusteleminen on helppoa?

Teema 3: Rahapodcastien yhteys rahasta puhumiseen

- Mitä rahapodcasteja kuuntelet ja kuinka paljon?
- Millaisista aiheista rahapodcastit ovat innostaneet sinua keskustelemaan vuorovaikutussuhteissasi?
- Miten rahapodcastien kuunteleminen muuttanut tapaasi puhua rahasta?
    - kenen kanssa puhut rahasta?
    - millaisissa tilanteissa puhut rahasta?
    - kuinka usein itse avaat rahakeskustelun omasta toimestasi?
    - millä tavoilla lähdet mukaan ympärilläsi käytävään rahakeskusteluun?
- Oletko rahapodcastien kuuntelemisen innoittamana avannut rahakeskusteluja ihmisten kanssa, joiden kanssa et aiemmin ole keskustellut rahasta? Kenen?
- Oletko osallistunut rahapodcastien innoittamana julkiseen rahakeskusteluun esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai keskustelupalstoilla? Missä?
- Miten kuvailisit rahasta puhumistasi ennen rahapodcastien kuuntelemisen aloittamista/jälkeen?